"Suntem una, un singur trup revărsat de amândouă părțile munților. Carpații ne sunt şira spinării ..."

Barbu Ştefănescu Delavrancea

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

Anul III, Nr. 12/36
decembrie 1993

16 pagini - 150 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulație în afara României : AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

SFÎNTUL ANTIM IVIREANUL
Cuvînt de învățătură la
NAŞTEREA DOMNULUI

Două firi mai alese şi mai de cinste a făcut Dumnezeu: firea îngerească şi firea omenească. Căci pe înger şi pe om i-a făcut Dumnezeu chiar după chipul Său, precum zice Scriptura: "Să facem om după chipul şi după asemănarea noastră" (FACEREA, 1, 26). Însă nu în privința trupului, ci în privința sufletului este omul făcut după chipul lui Dumnezeu, căci Dumnezeu nu are trup, ci este duh, după cum şi Hristos zice: "Duh este Dumnezeu". Iar îngerul este şi el duh, cum ne încredințează David proorocul: "Cela ce face pe îngerii săi duhuri". Şi sufletul omului este iarăşi duh, cum acelaşi prooroc zice: "Lua-vei duhul lor şi se vor sfîrşi şi în țărînă se vor întoarce".

Dumnezeu este nevăzut, îngerul este nevăzut şi sufletul omului este nevăzut. Dumnezeu este nemuritor, îngerul este nemuritor şi sufletul omului este nemuritor. Dumnezeu are rațiune şi voință, îngerul are rațiune şi voință şi sufletul omului are rațiune şi voință.

Dar amîndouă firile acestea au căzut, prin trufie, din starea lor de la început: îngerul, poftind să fie asemenea lui Dumnezeu, a fost prăvălit în beznele iadului; omul, poftind şi el să fie asemenea lui Dumnezeu, a mîncat, la îndemnul şarpelui, din pomul cunoştinței, pierzînd raiul şi nemurirea trupească.

Iată însă că Dumnezeu dăruieşte omului mila Sa, luînd asupră-Şi firea lui cea căzută, pe cînd pe înger nu-l învredniceşte de mila aceasta. Căci nu fire îngerească, ci fire omenească a luat, după cum spune şi sf. Apostol Pavel: "Căci, într-adevăr, nu a luat firea îngerilor, ci sămînța lui Avraam a luat" (EVREI, 2, 16).

Drept aceea, voi încerca să arăt cele ***patru pricini*** pentru care Dumnezeu a ales firea omenească, iar nu pe cea îngerească, şi, pe de altă parte, pentru ce firea omenească a fost luată spre Sine de către Fiul, iar nu de către Tatăl sau de către Duhul Sfînt.

Pricina cea dintîi pentru care a luat Dumnezeu spre Sine firea omenească, iar nu (continuare în pagina 2)

Rezumat şi adaptare de
Vasile A. MARIAN

Icoana Sfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu de la Tikhvine (sec.al XVI-lea)

RECONCILIERE SI COOPERARE
Note pe marginea unei aniversări

S-au scurs patru ani de la evenimentele din Decembrie '89 şi nici una din speranțele celor care au crezut că răsturnarea lui Ceauşescu a însemnat sfârşitul comunismului în România, nu s-a împlinit. Şi totuşi Decembrie '89 a adus două cuceriri care ne îndreptățeau să nădăjduim în posibilitatea de a ne ridica deasupra sărăciei materiale, mizeriei morale şi urâtului pe care le-a adus cu sine comunismul. În primul rând s-a dobândit libertatea de a vorbi, de a rosti în cuvinte, tare şi răspicat, gândurile pe care până atunci le păstram ascunse în tainițele sufletelor şi, în al doilea rând, ni s-a oferit posibilitatea de a ne elibera de teama că, în orice clipă, am putea cădea victime ale aparatului de teroare şi represiune prin care puterea comunistă şi-a lichidat, în trecut, adversarii.

Din păcate nici una din aceste două cuceriri nu a fost folosită la dimensiunile capacității ei de a opera transformări de substanță în conştiințele oamenilor, transformări care să ne îndreptățească să afirmăm că în România a avut loc o adevărată revoluție. Căci revoluție nu înseamnă înlocuirea lui Ceauşescu cu Ion Iliescu, rebotezarea SECURITĂȚII în S.R.I., a Marii Adunări Naționale în Parlament şi a atâtor alte schimbări de firme şi fațade, în spatele cărora au rămas aceleaşi persoane şi aceleaşi năravuri. Iar vinovăția pentru faptul că în țara noastră nu a avut loc o revoluție reală, o *"Schimbare la față a României"*, prin înlocuirea structurilor comuniste cu structuri noi, capabile să deschidă perspectivele unui real progres economic, social şi spiritual, trebuie pusă, într-o bună măsură, pe seama Opoziției.

Persoanele şi grupările constituite în Decembrie '89, care şi-au asumat sarcina şi responsabilitatea de a respinge şi a se opune amăgirii denumite "comunism cu chip uman", iar mai târziu "democrație originală", pe care dl.Iliescu o oferea în locul comunismului de tip ceauşist, nu s-au dovedit a fi croite pe măsura situațiilor (continuare în pag.2)

Gabriel CONSTANTINESCU

SFÎNTUL ANTIM IVIREANUL

Cuvînt de învăţătură la

NAŞTEREA DOMNULUI

(continuare din pag.1)

pe cea îngerească, este că îngerii n-au căzut toţi, ci mulţi au rămas în harul lui Dumnezeu, pe cînd oamenii cu căzut cu toţii, prin păcatul părinţilor dintîi. Şi ne putem încredinţa de aceasta prin pilda pe care ne-a dat-o Hristos zicînd: "care om dintre voi, avînd o sută de oi şi pierzînd din ele una, nu lasă pe cele nouzeci şi nouă în pustie şi se duce după cea pierdută, pînă ce o găseşte? Şi găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurîndu-se..." (LUCA, 15, 4-5). Prin omul acela se înţelege Domnul Hristos, iar prin cele 99 de oi se înţeleg cele 9 cete de îngeri pe care, lăsîndu-le Hristos în ceruri, S-a coborît pe pămînt după oaia cea rătăcită, adică după firea omenească, înstrăinată de Dumnezeu prin păcat şi rătăcită în lumea aceasta. Aflînd Hristos acea oaie rătăcită, a ridicat-o pe umerii Săi, adică a luat spre Sine firea omenească, după cum spune Ioan Evanghelistul: "Şi Cuvîntul S-a făcut trup" ...

Drept aceea îngerii n-au căzut toţi, căci au mai rămas nouă cete în slavă, pe cînd firea omenească era toată pierdută, iar Hristos ca pe oaia cea rătăcită a aflat-o.

A doua pricină pentru care a luat Dumnezeu spre Sine firea omenească, iar nu pe cea îngerească, este că omul a greşit din slăbiciune, fiind el în trup şi deci mai lesne aplecat spre păcat, pe cînd îngerul a greşit din firea cea rea, nefiind acesta în trup. Căci în trei chipuri poate greşi cineva: fie din slăbiciune, fie din neştiinţă, fie din firea cea rea. Păcatul din slăbiciune este împotriva lui Dumnezeu-Tatăl, căci Tatăl se cheamă atotputernic. Păcatul din neştiinţă este împotriva Fiului, căci Fiul se cheamă înţelept. Iar păcatul din firea cea rea este împotriva Duhului Sfînt, căci Duhul se cheamă bun.

Deci pe omul care va greşi din slăbiciune sau din neştiinţă mai lesne îl va ierta Dumnezeu, de se va pocăi. Dar pe cel ce greşeşte din firea cea rea, păcătuind împotriva Duhului Sfînt, aceluia nu i se iartă lesne păcatul. Şi că-i aşa, o zice Domnul: "Tot păcatul şi hula se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului Sfînt nu se va ierta".

Sînt şapte păcate de moarte, care se socotesc şi împotriva Duhului Sfînt, iar ele nu se iartă fără cuvenita vindecare: trufia, zavistia, iubirea de argint, călcarea legii, semănarea de vrajbă între fraţi, nădejdea cea necuvioasă şi deznădăjduirea de mila lui Dumnezeu. Şi cine va avea vreunul dintre aceste păcate şi nu va voi să se lase de el, pe acela mai bine nu l-ar fi născut maica sa ...

Drept aceea a luat Domnul firea oamenilor, că omul a greşit din slăbiciune, împotriva lui Dumnezeu-Tatăl, în vreme ce îngerul a greşit din firea cea rea, împotriva Duhului Sfînt.

A treia pricină pentru care a luat Dumnezeu spre Sine firea omenească, iar nu pe cea îngerească, este că îngerul a greşit de bunăvoie, în timp ce pe om l-a înşelat şarpele. Căci în două chipuri este păcatul: fie al nostru, săvîrşit de noi înşine, fie străin şi numai împărtăşit de noi. Dumnezeu ne ceartă însă şi pentru păcatele cele străine, după cum vedem că se întîmplă şi în trupul omenesc: că fiind un mădular bolnav, pătimesc şi toate celelalte; tot aşa şi în lumea aceasta, care se cheamă trup al lui Hristos, adică biserică, pentru un om rău pe mulţi oameni buni îi ceartă Dumnezeu. Căci, după cum zice Apostolul, "puţin aluat toată frămîntătura o dospeşte"; tot aşa răutatea şi păcatul unuia tuturor mare pacoste le pricinuieşte.

Drept aceea a luat Dumnezeu firea oamenilor, că îngerul de bunăvoie a greşit, pe cînd omul a căzut prin înşelăciune, făcîndu-se părtaş la păcatul îngerului rău, adică al diavolului, căci acesta în chip de şarpe l-a amăgit.

A patra pricină pentru care a luat Dumnezeu spre Sine firea omenească, iar nu pe cea îngerească, este că îngerul era mai de cinste decît omul. De aceea el era cu atît mai dator să se ferească de păcat. Căci cui este mai de cinste, aceluia i se cade să fie şi mai tare şi mai bun.

Şi la fel este şi între oameni: că omul duhovnicesc, adică bisericesc, se cade să fie mai tare şi mai bun decît mireanul, ca toţi să poată lua pildă de la el. De aceea şi Hristos îi numeşte pe cei duhovniceşti "sarea pămîntului", zicînd: "Voi sînteţi sarea pămîntului; deci de se va strica sarea, cu ce ce va mai săra?". Şi-i numeşte şi "lumină", zicînd: "Voi sînteţi lumina lumii".

Prin urmare, nu se mînie Dumnezeu atît pe omul cel prost cînd acesta săvîrşeşte păcat, cît pe omul cel bisericesc, care se cuvine a fi de mai multă cinste.

Drept aceea şi îngerilor, fiind de mai multă cinste decît oamenii, li se cădea să nu săvîrşească păcat.

Acestea sînt cele patru pricini pentru care Dumnezeu a luat firea cea omenească, iar nu pe cea îngerească. Iar pentru ce a luat Fiul firea cea omenească, iar nu o altă persoană a Sfintei Treimi, iarăşi sînt **patru pricini**.

Una este aceea că Fiul lui Dumnezeu chemîndu-se înţelept, a luat chip omenesc ca să vindece neînţelepciunea omului, prin care acesta a şi căzut în păcat. ***A doua*** este aceea că Fiul lui Dumnezeu, fără de ani, a vrut să Se facă şi Fiu al Omului, sub ani. ***A treia*** este aceea că, precum Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiu al Omului, tot aşa este chemat să se facă şi omul fiu al lui Dumnezeu, după cuvîntul lui Ioan: "Şi le-a dat lor putere să se facă fii ai lui Dumnezeu". Iar ***a patra*** este aceea că, fiind Fiul faţa cea de mijloc a dumnezeirii, I se cuvenea să fie mijlocitor şi între Dumnezeu şi om, după cum zice şi Apostolul:"Că unul este mijlocitor între Dumnezeu şi oameni: omul Iisus Hristos".

Cît despre naşterea Domnului Hristos, despre chipul în care S-a născut Fiul lui Dumnezeu din tată fără de mumă sau în care S-a întrupat din mumă fără de tată, nu se cade a iscodi, căci este taină mare, adîncă şi minunată, ci să ne închinăm Lui cu credinţă, ca unui soare al dreptăţii răsărit din pîntecul Fecioarei, ca să ne lumineze pe noi, cei ce şedeam întru beznele morţii.

Să ne închipuim aşadar naşterea Lui cu dragoste, cu frică şi cu evlavie, aducîndu-L, dimpreună cu Magii, daruri de aur, de tămîie şi de smirnă. În chip de aur, credinţa cea dreaptă, în chip de tămîie, dragostea curată, în chip de smirnă, nădejdea cea bună. Cu glas mare şi cu inima plină de bucurie, laolaltă cu îngerii, să zicem: ***Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace şi între oameni bunăvoire.***

RECONCILIERE ŞI COOPERARE

Note pe marginea unei aniversari

(continuare din pag.1)

cărora trebuiau să le facă faţă. Ele au căzut în toate capcanele care le-au fost întinse de Putere, pregătită şi pentru ipoteza că într-o bună zi ar putea fi obligată să facă faţă unor situaţii precum cea ivită în Decembrie '89. Tot timpul, de-a lungul celor patru ani de *"pseudodemocraţie"*, Opoziţia nu şi-a dat seama că este manevrată de profesioniştii în arta diversiunii de care dispune Puterea şi, ca urmare a acestor manevre, a fost plasată pe poziţiile care conveneau celor care, din umbră, dirijează viaţa politică a României de astăzi.

Noua lozincă sub semnul căreia se desfăşoară, în prezent, manevrele diversioniste ale Puterii, într-un moment în care ţara se găseşte în plin haos economic şi social, este alcătuită din două cuvinte: *reconciliere şi colaborare*. *Reconciliere*, pentru a şterge prăpastia care-i separă pe călăii neamului românesc, din rândul cărora mulţi deţin funcţii înalte în structura actualei Puteri, de victimele lor, din rândul cărora cei care au avut şansa să supravieţuiască alcătuiesc osatura principală a Opoziţiei. Şi *cooperare*, pentru ca Opoziţia să devină părtaşă la responsabilitatea pentru situaţia dezastruoasă în care se găseşte ţara, responsabilitate a cărei scadenţă nu este departe.

Pentru atingerea acestor două obiective, actualii deţinători ai Puterii, toţi foşti membrii de vază ai Partidului Comunist, au profitat de aniversarea a 75 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri de la Alba Iulia în 1918. Aşa se face că Dl.Iliescu ca uită că Lenin, mentorul său ideologic, în lucrarea *"Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului"*, includea România printre statele imperialiste ale Europei şi că în rezoluţia adoptată la Conferinţa Federaţiei Comuniste Balcanice care a avut loc la Berlin în anul 1923 s-a formulat direct ideea dezmembrării României şi îndemnul adresat naţionalităţilor din Transilvania, Dobrogea şi Bucovina de a se răzvrăti. Dintr-o dată, atât Domnia Sa, cât şi întregul cortegiu de susţinători ai ideologiei Puterii, Năstase, Vadim, Păunescu, Verdeţ, Surdu, Gavra, etc. şi-au descoperit sentimentele profund naţionaliste, acuzându-i pe cei care nu vor să se *reconcilieze şi să coopereze*, aşezându-se alături de ei în tribuna festivă de la Alba Iulia, de a fi duşmani ai poporului.

În faţa ditirambelor cu iz urât mirositor naţional-comunist, rostite emfatic de susţinătorii Puterii care, în intenţia vădită de a-i estompa pe adevăraţii făuritori ai Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 şi de a pune în umbră rolul Monarhiei la făurirea acestui act, s-au întrecut în a evoca, de-a valma, cât mai multe nume din istoria ţării, uitând însă abjecţiile de care au fost capabili până mai ieri. Îţi vin fără să vrei în minte cuvintele lui Mihai Eminescu din *Scrisoarea III* :

O eroi! care-n trecutul de măriri vă adumbriseţi,
Aţi ajuns acum la modă de vă scot din letopiseţi
Şi cu voi drapându-şi nula, vă citează toţi nerozii.

Din fericire, ultima tentativă a Puterii de a manevra Opoziţia nu a reuşit. Spre cinstea lor, conducătorii Opoziţiei nu s-au dus la Cotroceni la chemarea Dlui.Iliescu, spre a se alinia cuminţi alături de Năstase, Gherman, Vadim, Păunescu, Verdeţ, Surdu şi Gavra în faţa Preşedintelui. Mesajul acestui răspuns ferm este lipsit de echivoc. Opoziţia nu este dispusă nici la *reconciliere* şi nici la *cooperare*, pentru ca prin atitudinea ei conciliantă să legitimeze prezenţa comuniştilor la cârma României. Şi tot spre cinstea ei, Opoziţia, în şedinţa solemnă a Parlamentului din preziua aniversării zilei de 1 Decembrie, prin glasul Dlui.Corneliu Coposu, al tânărului deputat de Gorj, Dl.Gheorghe Gorun, al deputatului de Făgăraş, Dl.Victor Ioan Pica, al Dlui. Nicolae Cerveni şi al fratelui basarabean Valentin Bodnariuc a restabilit adevărul cu privire la făuritorii Unirii.

Isteriei antimonarhice a Dlui.Iliescu şi a trabanţilor care gravitează în jurul său, este bine să li se reamintească cuvintele rostite de Regele Ferdinand în Consiliul de Coroană care a avut loc în ziua de 27 August 1916 la... Cotroceni. *"Dinastia va urma soarta Ţării, învingătoare cu ea, sau învinsă cu ea. Deoarece, mai presus de toate, să ştiţi, domnule Carp, că dinastia mea este română... Românii n-au adus aici pe unchiul meu, pe Regele Carol, ca să întemeieze o dinastie germană la gurile Dunării, ci ca o dinastie naţională; şi revendic pentru casa mea cinstea de a fi îndeplinit în întregime misiunea pe care acest popor i-a încredinţat-o".*

Iar pentru ca să nu mai fie nici un dubiu cu privire la rolul monarhiei şi al *Dinastiei de România* la înfăptuirea României Mari ne ducem cu gândul la profetica urare pe care, la 15 Februarie 1915, marele patriot Nicolae Filipescu i-a făcut-o Regelui Ferdinand. *"Sire, eşti trimisul lui Dumnezeu ca să împlineşti visul unui neam. Vei fi cel mai mare voievod al ţării, împodobindu-te cu titlurile lui Mihai Viteazul: Domn al Ardealului, al Ţării Româneşti şi al Moldovei, aducând pe deasupra şi strălucirea purpurei regale, sau, răpus în cel mai suprem avânt de vitejie al neamului, vei fi sfinţit ca erou naţional. De aceea mărirea ce ţi-o urăm, Sire, este: să te încoronezi la Alba Iulia sau să mori pe Câmpia de la Turda"*. O urare şi o profeţie care s-a împlinit la 15 Octombrie 1922, când Majestatea Sa Regele Ferdinand, după ce *"a purtat mai întâi cununa de spini a retragerii în Moldova"*, aşa cum scrie Ioan Lupaş în ISTORIA UNIRII ROMÂNILOR, *"apoi a urmat să-şi împodobească fruntea cu Coroana de oţel în catedrala de la Alba Iulia"*.

Intenţia Puterii de a-şi anexa istoria ţării, chiar cu preţul unor dezziceri ipocrite de trecutul şi substanţa ei, devenind astfel o verigă de continuitate firească în evoluţia României contemporane, este evidentă. Dar pentru a atinge acest obiectiv, comuniştii au nevoie de concesii din partea Opoziţiei, de *reconciliere* şi *cooperare*. Să nu se uite însă că, în toate timpurile, după ce s-au folosit de ei, *"tovarăşii de drum"* au fost înlăturaţi fără scrupule. În trecut, după ce nu au mai fost utili, *"tovarăşilor de drum"* li s-a aplicat acelaşi regim ca şi adversarilor care i-au înfruntat făţiş, exterminarea fizică. În actuala conjunctură politică, metodele folosite sunt mai perfide. În locul lichidării fizice este de preferat asasinatul moral, compromiterea adversarului. Un adversar ucis poate deveni un martir şi ideea în numele căreia a murit continuă să trăiască. Asasinatul moral are însă avantajul că odată cu cel compromis, este compromisă şi ideea pentru care victima a militat.

La 1 Decembrie 1993, opoziţia a dat dovadă că a înţeles că orice punte de legătură şi contact cu Puterea compromite. Şi cum pentru politicienii oneşti compromiterea implică obligaţia morală de a părăsi scena vieţii politice, astfel de punţi de legătură, trebuie evitate, chiar dacă uneori par a fi justificate din raţiuni tactice. De aceea la auzul cântecului de sirenă al Puterii, care îndeamnă la *reconciliere şi cooperare*, Opoziţia trebuie să-şi pună ceară în urechi. Păcat că şi de data aceasta, la comemorarea Marii Uniri, vlădicii Bisericii Ortodoxe s-au găsit, ca şi în zilele fierbinţi ale lui Decembrie '89, alături de Putere, în tribuna festivă de la Alba Iulia iar nu alături de Ţară, la Bucureşti, în Piaţa Revoluţiei.

STEAUA SUS RĂSARE, CA O TAINĂ MARE...

NICHIFOR CRAINIC
(1889 - 1972)

Rugăciune pentru pace

Slavă Ţie, Doamne, pentru-această noapte!
Somnul meu în unda lunii s-a scăldat;
Din abisul păcii visului i-ai dat
Dezlegări de taine prin năluci de şoapte...
Slavă Ţie, Doamne, pentru-această noapte!

Semăna cu noaptea umilitei naşteri,
Cînd ai rupt pecetea vechiului blestem,
Pacea Ta-nstelînd-o peste Betleem
Şi vărsînd lumina veşnicei cunoaşteri,
Semăna cu noaptea umilitei naşteri.

Îngerul lăsase porţile-ntr-o parte,
Cîntec fără sunet Te slăvea-n sobor,
Unduiau azurul aripi fără zbor,
Cînd spre-abisul păcii, năzărit departe,
Îngerul lăsase porţile-ntr-o parte.

Doamne, dă-mi şi mie pacea Ta cerească,
Miezul de tăcere al strigatei vieţi
Care-nflăcărează, din fricoşi, profeţi;
Măduvă ce-mpinge vîrful să-nflorească,
Doamne, dă-mi şi mie pacea Ta cerească.

Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpîne,
Flacără ce nu se zbate-n uragan,
Să răzbesc războiul duhului duşman,
Căci ţărîna trece, sufletul rămîne...
Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpîne.

Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse,
Şi dulceaţa celui sfîşiat de leu,
În arena morţii, Dumnezeul meu,
Fii şi răsăritul vieţii mele-apuse,
Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse!

NOTA BENE:

Am respectat, în mare, ediţia Nedic Lemnaru, întemeiată totuşi pe nişte manuscrise ce reflectă, măcar în parte, voinţa ultimă a poetului. Am operat numai unele îndreptări sau îmbunătăţiri ortografice şi de punctuaţie. Varianta originală, ce a circulat oral (poezia este dintre cele create "mental" la Aiud), poate fi găsită în antologia de Poezii din închisoare alcătuită de d-l Zahu Pană şi editată în străinătate. Acolo apar două strofe în plus, iar unele versuri sînt diferite. Versiunea dată de d-l N.Lemnaru este totuşi mai echilibrată estetic, vădind un proces de concentrare şi şlefuire a expresiei lirice.

(RED.)

"BINECUVÂNTATĂ EŞTI TU ÎNTRE FEMEI ŞI BINECUVÂNTAT ESTE RODUL PÂNTECULUI TĂU, FIINDCĂ AI NĂSCUT PE MÂNTUITORUL SUFLETELOR NOASTRE !"

RADU GYR
(1905 - 1975)

Pomul de Crăciun

Cu îngerii ce se-ndurau să vină,
soseau smochine din Ierusalim,
iar noi pîndeam, prosteşte şi sublim,
pe Moş-Crăciun la geamuri de hermină.
Şi cînd plîngea din cer un heruvim,
cădeau în brad mari lacrimi de lumină,
creştea din fiecare-o mandarină
şi ne dădea azur să mirosim.
Ce gravi stau astăzi numai pe morminte
serafi de piatră, orbi şi fără grai!
În sănii nu mai vin, ca mai-nainte,
nici Moş-Crăciun, nici Sfîntul Neculai,
iar noi am pus prin cetini oseminte
şi-am oblonit fereastra către rai.

La uşa grea

Flămîndă foarte, gloata noastră suie
şi sîntem mulţi şi vorba ni-i semeaţă,
la uşa grea, cu lacăte de gheaţă,
în frigul cu mireasmă amăruie.
Şi degerăm şi bîjbîim prin ceaţă
şi toţi chemăm şi nimeni nu descuie
şi-avem în palme urme reci de cuie
şi lacrimi mari ne strălucesc pe faţă.
Şi-i tare ger şi tot mai ger se face
şi tot mai aspră foamea ne încinge,
la uşa grea, cu lacăte posace...
Strigăm şi vocea-n ţurţuri ni se stinge:
un sloi grozav la uşa tainei zace.
Şi sîntem mulţi. Şi fără chei. Şi ninge...

VASILE VOICULESCU
(1884 - 1963)

Lauda

Fecioara sta-n lăuntric pisc alb de rugăciune,
Cu ceru-ntins la poală ca marea sub o navă;
Un vînt suav deodată venit cu repejune
O adumbri cu taina, în cîntece de Slavă:

"Primeşte Ne-ncăputul, nemuritoarea Plasmă,
Tu, binecuvîntată, prea sfîntă-ntre femei..."
... Şi adiindu-i vestea, prelung, ca pe-o mireasmă,
Îmbobocea un Înger, acolo-n faţa ei...

Rodirea

Ca-mpărtăşirii Tale să nu fiu lut sterp doară,
Aşa Te zămisleşte şi-n mine, Domn de taină,
Cum Te-ntrupaşi din ceruri în sînul de Fecioară
Şi sufletul mi-mbracă-n nemuritoarea haină.

Să nu rămîn o groapă cu lespezi cetluite,
Ci cum zbucnişi din piatra ce-n hruba-i Te primea,
Cu pacea şi iubirea de Tine dăruite,
să înviezi din mine în orice faptă-a mea.

Noul Mag

Am obosit de-atîta aşteptare
Cu ochii sus pe cer...
Ci steaua vieţii tot nu mai răsare.
De astăzi însă n-o mai cer;
Plec singur spre locaşul de-nchinare,
Spre Staulul rîvnitului Mister.

Luceafărul menit ca să-mi răsară
Atît a zăbovit,
Că nu mai vreau să ştiu dacă s-a stins
Ori eu dac-am orbit...
Nu mai aştept lumina din afară:
O alta-n mine tainic s-a aprins;
Mă arde-adînc pojarnica ei pară -
Văpaie noaptea, ziua stîlp de fum...
Cu ochii-ntorşi spre ea pornesc la drum.

PEDEAPSA CAPITALĂ

Acolo unde se practică, pedeapsa capitală nu este - în afara cercurilor care militează pentru abolirea ei - mai mult decât un eveniment judiciar un pic macabru. Spre deosebire de execuţiile publice din alte vremuri, astăzi trimiterea unui mare criminal pe lumea cealaltă şi-a pierdut caratele pedagogice. Sentinţa se îndeplineşte furtiv, în prezenţa unei comisii de funcţionari şi cu ajutorul unui mecanism impersonal. Dacă lăsăm deoparte derapajele mediatice - presa fiind cea care transformă ***realitatea*** *execuţiei în* ***ficţiune*** *remunerativă - trebuie să admitem că pedeapsa cu moartea este în primul rând o problemă de filosofie a dreptului dreptul Statului de a ucide, indiferent de circumstanţele acestui exerciţiu penal. În funcţie de răspunsul la această întrebare, pedeapsa capitală poate şi alternativ definită ca o supremă obligaţie sau ca abuz intolerabil.*

Adepţii pedepsei cu moartea produc îndeobşte următoarele argumente: 1. În orice societate există criminali irecuperabili, indiferent dacă această situaţie le angajează sau nu responsabilitatea: criminalitatea bestială şi repetitivă trebuie stopată chiar dacă asasinul este el însuşi victima unor pulsiuni psihotice necunoscute. ***2.*** *Detenţia temporară este ineficientă: orice criminal eliberat (poate) înţelege graţia ca pe o invitaţie la recidivă. 3. Detenţia definitivă are costuri sociale prea ridicate în raport cu monstruozitatea crimei comise.* ***4.*** *Pedeapsa cu moartea are o valoare disuasivă indiscutabilă: numai exemplara ei severitate poate descuraja actele unor criminali virtuali.*

Aceste raţionamente se sprijină pe o ***viziune talionică*** *asupra actului de justiţie. În fond, moartea unui inocent pretinde moartea celui vinovat, sângele neputând fi spălat decât printr-o vărsare de sânge simetrică. Se pleacă de la premiza conform căreia compensarea (rituală, dar şi obiectivă) a crimei este singura posibilitate de a frânge cercul unor violenţe care se pot altminteri eterniza. Sacrificarea vinovatului este necesară restabilirii echilibrului comunitar.*

La rândul lor, adversarii pedepsei cu moartea avansează setul lor argumente: ***1.*** *În actul de justiţie, dimensiunea educativă trebuie să predomine asupra celei punitive. Criminalul este, orice ar fi făcut, un ins care trebuie reeducat, chiar dacă această intenţie eşuează vizibil.* ***2.*** *Criminalii recidivişti sunt victimele unor predispoziţii genetice. actele lor nu trebuie înscrise în absolutul moralei, ci în relativitatea tragică a unei libertăţi îngrădite ereditar. 3. Detenţia pe viaţă are un cost pe care contribuabilii trebuie să-l suporte, fiindcă orice act criminal este (şi) un eşec al întregii societăţi.* ***4.*** *Prin caracterul ei ireversibil, pedeapsa cu moartea antrenează imposibilitatea reparării unor eventuale erori judiciare.*

Se vede că argumentele de acest tip se înscriu mai degrabă într-o logică "umanistă", care absolutizează drepturile omului, socializând culpa. Atât adepţii, cât şi adversarii pedepsei cu moartea au, parţial, dreptate. Evident că părinţii unei fetiţe violate şi ucise de un recidivist amnistiat vor socoti că dacă asasinul ar fi fost executat după prima crimă comisă, nenorocirea lor ar fi fost evitată. Tot la fel de evident li se va părea şi intelectualilor democraţi faptul că pedeapsa cu moartea reprezintă o practică oarecum "tribală", care legitimează, în plină modernitate, o reminiscenţă "barbară". Dar, între canapeaua psihanalistului şi cuţitul ghilotinei, problema pedepsei cu moartea are şi o faţetă politică pe care istoria o pune mereu în joc. Cum spuneam, cel care, în ultimă instanţă, îşi ia dreptul de a ucide, este Statul. Acesta poate face dintr-un vinovat autentic un condamnat, dar şi dintr-un adversar politic un "criminal", un "inamic public" prefabricat. Dacă pedeapsa cu moartea este aplicabilă, aparatul justiţiei va putea la o adică profita de ea în scopuri partizane. Ca şi cum lucrurile nu ar fi deja suficient de complicate, istoria contemporană ne pune în faţa unor fluctuaţii şi contradicţii zăpăcitoare: pe de o parte, democraţiile occidentale au semnat un tratat de interzicere a pedepsei capitale; cine nu respectă această convenţie de drept internaţional este suspectat ca nedemocrat. Pe de altă parte, tot ele, democraţiile occidentale, şi-au dat mâna cu Stalin pentru a-i trimite la spânzurătoare pe criminalii de război judecaţi la Nürnberg. După cum se vede, legiuitorul îşi aplică lui însuşi principiile unui drept cu geometrie variabilă.

La noi se vorbeşte tot mai mult de pedeapsa capitală. Astăzi, la rece, ne dăm seama că ultimul mare condamnat - N.Ceauşescu - a fost, lăsând deoparte statura lui de criminal paranoic, victima unei execuţii sumare, precedate de o memorabilă parodie judiciară. Occidentul ne-a "certat" pentru asta şi e greu să susţii că cele petrecute atunci în regia lui G. Voican-Voiculescu (dar la instigarea conspiratorilor lui Ion Iliescu) nu constituie un scandal. Între timp, execuţia răposatului dictator a pălit sub presiunea unei actualităţi sociale mereu mai agitate. La adăpostul unei libertăţi anarhice - atestând mai mult golul legislativ decât permisivitatea unei Puteri care s-a dovedit în fapt brutală - criminalitatea a explodat. Borfaşii de toată mâna, criminalii cu şiş, violatorii de copii, tâlharii de drumul mare - toate aceste specimene abjecte prosperă într-o relativă impunitate. Reintroducerea pedepsei cu moartea a început să le pară unora ca soluţia-miracol capabilă să repună ordine într-o societate debusolată. Transpusă în realitate, pacea socială devine însă "liniştea" unei populaţii care din patru în patru ani merge la vot. De aici, politizarea dezbaterii. Şi tot de aici, implicarea religiei - ca rezervor de emoţii colective - într-o discuţie care numai creştinească nu e. Cele două tabere au crezut că pot găsi în tradiţia creştină argumente care pot sprijini ambele atitudini: unii şi-au amintit că Bizanţul - cât era el de civilizat şi de ortodox -nu se sfia să taie limbi, să scoată ochii sau să prescrie o doză mortală de cucută. Alţii au atins, dimpotrivă, coarda fraternităţii evanghelice, amintindu-ne că şi criminalul este om. Mi se pare că - voit sau inconştient - promotorii atitudinilor pro sau contra pedepsei cu moartea au falsificat argumentaţia lor creştină. Primii, uitând că nu Biserica Ortodoxă, ci ***Statul*** *bizantin este cel care a practicat pedeapsa cu moartea; judecând prin analogie, până şi cazul Inchiziţiei catolice nu este, în speţă, concludent, din două motive: întâi, pentru că atunci când tribunalul ecleziastic dădea verdictul capital, sentinţa era executată de braţul secular; al doilea, pentru că Biserica romano-catolică a cedat ispitei de a se transforma ea însăşi într-un Stat, falsificându-şi astfel atât libertatea, cât şi acţiunea istorică. În ce-i priveşte pe ceilalţi, ei au recurs la o* ***definiţie strict sentimentală a creştinismului****, bună pentru cine ştie ce sectă protestantă, dar irelevantă pe planul Ortodoxiei. Dacă Biserica nu susţine pedeapsa capitală, ea nu adoptă această poziţie nici dintr-o "solidaritate" cripto-socialistă, nici din nu ştiu ce dostoievskiene înţelegeri faţă de chinurile morale ale asasinului. Singurul argument temeinic este cel teologic:* ***a.*** *Dumnezeu este creatorul nu doar al neamului omenesc, ci şi al fiecărui suflet individual. Nu poţi ridica viaţa pe care nu ai dăruit-o, indiferent cine ai fi;* ***b.*** *persoana umană nu este preţioasă pentru cutare înzestrări sau facultăţi valorizate în contingenţa socialului, ci pentru că poartă în ea chipul lui Dumnezeu, icoana Cuvântului "prin Care toate s-au făcut";* ***c.*** *singurul Judecător Drept (adică infailibil) este Dumnezeu, Care judecă - e adevărat, fiecare faptă pe care o vom fi făcut - dar nu aici, prin intermediul şi cu măsurile opţiunilor omeneşti, ci în veacul de apoi. Corolarul acestor aserţiuni dogmatice este prudenţa faţă de justiţia umană în genere. Nu pot să cred că Biserica ar putea aproba practicarea pedepsei capitale fără să renunţe implicit la misiunea ei în lume şi dincolo de lume.*

Trăind tensiunea dintre lume şi duh, ***creştinul*** *nu este nici pe departe un cetăţean absent sau un martor egoist. Între indulgenţa omenos-demagogică a "democraţilor" şi virulenţa răzbunător-populistă a naţional-comuniştilor, el va găsi neîndoielnic o medie inteligentă, în acord cu disciplina socială pe care o propăvăduieşte dreapta autentică, dar şi cu fineţea (inclusiv psihologică) a gândului ortodox. Important este ca, atunci când ne imaginăm, comod, binefacerile scaunului electric, să nu le uităm pe acelea, incomode, venite dinspre scaunul spovedaniei...*

ANDREI ZIMBREANU

Francisco de Goya y Lucientes
gravură din seria Los Desastros de la Guerra

PUTEREA

CONSTANTIN IORGULESCU

Toate ţările din răsăritul Europei au avut, în perioada interbelică, partide comuniste; cu excepţia României, unde grupusculul ce-şi dădea acest nume era format dintr-un număr nesemnificativ de persoane, în marea lor majoritate de origine etnică străină. Legăturile lor erau la Viena, Harcov sau Moscova, unde îşi ţineau congresele şi unde cu greu puteau găsi un vorbitor de limba română, cât de cât convenabil, pentru a-l "alege" în fruntea grupării lor politice. (Köblös Elek, Vitali Holostenco, Alexander Stefanski-Gorn, sunt nume de foşti prim-secretari ai Partidului Comunist din România)

Cum am putea să explicăm puţinul impact avut de comunism asupra românilor, până la sfârşitul celui de al doilea război mondial, cu toată proximitatea apăsătoare a Rusiei, cu toată lipsa de scrupule a "ideologiei proletare" privind alegerea metodelor? Există, desigur, oarecare adevăr în invocata incompatibilitate sufletească a românilor, firi realiste şi inteligente, cu comunismul, dar opoziţia la această idee străină n-a fost doar individuală. Rezistenţa a fost organizată de către partidele naţionaliste, înainte de cel de al doilea război mondial, apoi de aproape întreaga suflare românească, după ocuparea ţării de către trupele sovietice. Lupta era inegală; zdrobirea rezistenţei, obţinută iniţial prin enorma presiune exercitată, s-a realizat definitiv prin trecerea timpului, datorită sentimentului de abandonare resimţit, până la urmă, până şi de cei mai dârji. Lent, scufundarea în comunism s-a produs.

Sigur, pot fi găsite explicaţii şi scuze. Rezistenţa românilor la ideologia străină nu numai că n-a fost susţinută, dimpotrivă, a fost mereu sabotată, trădată. Această "insulă latină", supravieţuind, Dumnezeu ştie cum, în mijlocul mării de slavi ce-o inconjoară, acest "miracol al istoriei", s-a văzut prea cu uşurinţă abandonat, prea minimalizat, prea ieftin vândut, prea trecută sub tăcere eroica lui rezistenţă pentru apărarea pământului său, dar şi pentru protejarea civilizaţiei Europei.

Cu vorba meşteşugită se poate înceţoşa, se poate umbri, dar nu se poate şterge o realitate. Către sfârşitul domniei sale, Ceauşescu nu pierdea nici o ocazie de a se lăuda că este conducătorul unui partid cu patru milioane de membri, o treime din populaţia adultă a ţării. Astăzi, mai ales dacă avem în vedere şi volatilizarea instantanee a PCR, de după revoluţie, lucrul ni se pare de necrezut. Au fost într-adevăr patru milioane de comunişti? Chiar s-au găsit patru milioane, dintre români, care să intre în aceste rânduri? Au putut fi ei convinşi? Dacă nu, pentru ce s-au înscris? Cei mai mulţi, probabil, pentru avantajele materiale ce decurgeau din asta. E ştiut, nu se putea urca în ierarhia socială, nici măcar o treaptă, fără posesia carnetului roşu. Şi, deloc de neglijat, era asigurarea protecţiei. Intrat în rândurile partidului nu mai aveai frica, nu mai trăiai sentimentul de teroare pe care-l simţeau toţi ceilalţi, nemembrii. Totuşi, parcă tot nu e de ajuns să explice convertirea în masă. Dacă n-ar fi urmările, l-am putea lua ca pe un vis urât.

Toată lumea e de acord că traversăm o gravă criză morală. Toţi recunosc că există corupţie, la toate nivelele, dar cauzele, ca şi beneficiarii practicilor necinstite, sunt trecuţi sub tăcere. Când, "pe vremea burgheziei", potentatul politic Constantinescu-Porcu declara cinic: "Ce fel de ministru sunt io, mă, dacă nu pot să calc legea?", expresia făcea înconjurul ţării, constituind deliciul glumeţilor şi stârnind indignarea oamenilor serioşi. Astăzi, formulări mult mai grave, mai iresponsabile, nu mai produc nici un efect; dreptul celor mari de a sfida legea pare un bun câştigat, după cum, dacă tot nu-l ascultă nimeni, însuşi preşedintele găseşte normal să spună orice îi convine, indiferent cât de certat ar fi cu adevărul.

În mai puţin de o jumătate de veac, ceva în substanţa sufletească a românului s-a schimbat. După frica, foamea şi frigul, îndelung îndurate, după oboseala sufletească şi degradarea mintală a învăţământului politic, după necontenita marginalizare a celor sârguincioşi şi de caracter şi răsplătirea incompetenţilor şi delatorilor, partea cea bună din conştiinţe a început să decadă, s-au creat condiţii de dezvoltare a slăbiciunii, a cedării. În nici o jumătate de veac, neamul românesc cel atât de impenetrabil la comunism, cel atât de ancorat în credinţa lui strămoşească, în tradiţiile lui milenare, a devenit unul dintre cele mai deschise acestuia, dacă e să ne gândim la numărul membrilor PCR, raportat la numărul de locuitori. Românii au devenit unul dintre popoarele cele mai înrobite, mai covârşite, de boala comunistă. Patru milioane de oameni s-au lăsat "convinşi", au acceptat, sănătoşi fiind, această patologică minciună. De ce? Cum a fost posibil?

Este demult dovedit că rezistenţa, oricât de mare, are şi ea limite. După ce au slăbit trupurile prin înfometare, după ce au şubrezit sufletele prin răsplătirea trădării, după minuţioasa măcinare a speranţei, drumul slăbiciunii sufleteşti era pregătit. Vechi slujitori ai nedreptăţii, duşmanii românilor nu sunt nişte amatori. Ei au ştiut, de prin alte locuri unde "au lucrat", că atunci când vrei să prăbuşeşti un neam, mai întâi trebuie să-i tai stâlpul lui de susţinere, care, pentru oricare neam, este sentimentul lui naţional, naţionalismul său. Căci, oricât s-ar încerca ascunderea acestui adevăr, în chip firesc, sentimentul naţional îl au toate popoarele; câte popoare sunt, atâtea naţionalisme sunt.

Nu vreau să intru cu nimeni în polemică. Dacă Berdiaev afirmă că naţionalismul înseamnă ură, atunci spun şi eu, poate, la ruşi. La noi, nu. Nici profesorul Paulescu, descoperitorul insulinei, unul din marii binefăcători ai omenirii, nici A.C.Cuza, nici Nicolae Iorga sau Octavian Goga nu urau pe nimeni, cu atât mai puţin Ionel Moţa sau Corneliu Codreanu, care s-au dus la moarte din iubire de Dumnezeu. Naţionalismul românilor este dragostea lor pentru neamul din care se trag, strădania lor pentru împlinirea, desăvârşirea lui, pentru înviere. "Nu pentru pătule, nu pentru pogoane", nici pentru televizoare color, automobile, crime şi violuri la mia de locuitori, ci pentru iubire, pentru adevăr şi dreptate, forma cea mai înaltă a slujirii lui Dumnezeu. Poate, celor deprinşi să râvnească bunul altuia, celor obişnuiţi să dispreţuiască pe semenii lor, să-i invidieze, să-i urască pentru că sunt mai harnici, mai talentaţi, naţionalismul să li se pară o formă de ură. E greu să le explici unor astfel de oameni, chiar dacă sunt teologi, ce este smerenia în duh. Mă ierte cei ce subscriu la părerea lui Berdiaev, le scapă esenţialul. Creatorii naţionalismului românesc au fost nişte aleşi. Lor le-a fost descoperită- şi ne-au făcut-o cunoscută nouă şi multora dimensiunea transcendentă a acestui sentiment. Dragostea de neam are o parte ce vine şi trece dincolo de viaţă, se împlineşte sau se destramă după cum învierea neamului va fi spre viaţă veşnică sau spre moarte veşnică. Şi, dacă ştim toate acestea, datori suntem. A fost o vreme- şi se pare că încă mai e când înşelăciunea, îmbrăcată cu alte straie, cutreiera nestânjenită. Oricâte scuze am căuta, oricât am încerca să trecem cu vederea anumite fapte, nu putem să nu facem constatarea că în cei patruzeci şi ceva de ani de domnie comunistă răul a lucrat şi a lăsat urme. Românul a pierdut ceva din statura lui morală, din puritatea sufletului său mioritic, s-a chircit, s-a micit, s-a răsucit în inima lui. Altruismul, spiritul de sacrificiu au dispărut, nu se mai văd, nu se mai simt. Despre demnitate, despre onoare, n-are rost să mai vorbim, sunt noţiuni uitate. Starea de plâns în care se află naţiunea îi încurajează pe duşmani, le dă ghes, să încerce să distrugă şi ce a mai rămas, aruncând în luptă noi arme, şi mai perfide.

* * *

Când mi s-a vorbit, prima dată, despre "Caritas", în urmă cu mai bine de un an, n-am acordat celor auzite nici o importanţă. O astfel de escrocherie nu era ceva nou. Ca toate celelalte, nu se putea termina decât cu pagubă şi ruşine. Atunci m-a încercat doar un sentiment de tristeţe la gândul că mai există naivi ce pot fi păcăliţi cu trucuri atât de vechi. Dar trecând timpul am constatat că afacerea a luat amploare, a devenit "fenomen". Nu-l mai puteam ignora. Atunci m-am dus la Cluj să văd, cu ochii mei, la faţa locului, ce se petrece, cum se desfăşoară, să-l surprind în cât mai multe din manifestările sale, pe cât posibil cele specifice. Am avut dreptate când am gândit că trebuie să mă grăbesc să merg."Caritasul" merita să fie văzut şi nu mai putea fi văzut multă vreme. Spectacolul mulţimii aceleia a fost pentru mine edificator: Mii de oameni stând la cozi, zi şi noapte, ca să-şi depună banii, să-i dea cât mai repede, grăbindu-se, ştiind că numai astfel pot fi printre cei ce mai primesc, nu printre cei mulţi ce vor rămâne de pagubă. Cu toată naivitatea simulată, intenţia necinstită era străvezie. Din presă am aflat şi o cifră: participanţii la joc sunt în număr de patru milioane. Patru. Adică s-au găsit patru milioane, în această ţară, pe care gândul de a lua, nemuncit, banul altuia, nu-i supără nicicum. Aşa ceva, pe vremuri, ar fi fost de neconceput. Cazuri izolate au fost totdeauna, dar acum e vorba de patru milioane ce pot fi dovediţi cu acte, adeverinţă de la "Caritas"; măcar să fi fost aceiaşi, adică foştii membrii PCR, ştiam o treabă!

Suntem nevoiţi să recunoaştem, astăzi, că nu bunurile, tezaurele de care a fost prădată ţara, nu asasinarea celor mai buni fii ai neamului a fost crima cea mai odioasă a comunismului, ci înceata, dar sigura, evidenta astăzi, demolare a suportului moral al naţiunii, pentru pierderea credinţei în ea însăşi, în ajutorul de sus.

Două sunt marile direcţii, căile prin care se încearcă discreditarea sentimentului naţional, a naţionalismului. Prima, cea directă, e cea a calomniei, minciunii sfruntate, confundare voită cu şovinismul şi rasismul şi a doua, cea indirectă, prin alegerea de persoane decăzute, amorale, ridicole, înălţarea lor la rangul de mari lideri naţionalişti, pentru ca apoi, făcându-se legătura, concluzia să se impună: "dacă aşa sunt şefii naţionalişti, tot aşa e şi doctrina lor..."

Oricâtă viclenie şi neadevăr ar folosi, viitorul nu poate să fie al celor ce propovăduiesc ştergerea graniţelor dintre ţări, în speranţa că le vor putea şterge şi pe cele sufleteşti dintre naţiuni, că prin abrutizare alcoolică, cufundare în senzualitate, depersonalizare vor reuşi contopirea tuturor într-o singură turmă, bună numai de mânat din urmă, de condus din urmă. Marii noştri înaintaşi, naţionaliştii români, ne-au învăţat că fiecare neam trebuie să se dezvolte în sinele său, să-şi îndeplinească misiunea de slujire. N-avem cum să înţelegem marele plan al lui Dumnezeu, dar ştim bine că, oricâtă amăgire ar pune în circulaţie lucrătorii minciunii, există o instanţă finală: Judecata din Urmă, judecata neamurilor. Tot de la marii iubitori de neam am învăţat că desăvârşirea nu vine decât după grea străduinţă şi numai pe căile dragostei.

Porunca este să-ţi iubeşti aproapele ca pe tine însuţi. Şi cine este aproapele unui neam decât celelalte neamuri? Naţionalismul românesc e unul al dragostei, să ne iubim deci, în ce avem mai frumos. Şi să luăm aminte că răul lucrează în noi prin ce avem mai nedesăvârşit; puterea lui stă în slăbiciunea noastră.

SLĂBICIUNII

REEDUCAREA DE LA AIUD

Unul dintre amicii mei care a trecut, ca şi mine, prin Aiudul acelor ani, mi-a reproşat că prezint prea sintetic fenomenul reeducării din această temniţă şi că ,sintetizându-l, îl simplific şi îi diminuez bestialitatea. Altul m-a acuzat chiar că-l prezint denaturat, deoarece nu insist asupra atentatului premeditat şi permanent la viaţa celor care s-au îndârjit să nu accepte batjocura numită reeducare. Să fiu bine înţeles, eu nu mi-am propus să insist aici asupra agresiunii fizice îndreptate împotriva celor refractari reeducării, agresiune care a existat şi care a făcut chiar şi victime, ci să explic mecanismele psihologice ale prăbuşirii celor care, după ani de zile de rezistenţă îndârjită faţă de mecanismele represiunii, au sfârşit prin a capitula, renunţând public la idealurile şi visele lor, precum şi să prezint metodele întrebuinţate de reeducatori în nefasta lor întreprindere de demolare a conştiinţelor. Şi m-am decis să întreprind acest demers nu pentru a-i scuza pe cei înfrânţi, pentru că aceştia nu au nevoie să fie scuzaţi. Nimeni, nici chiar camarazii lor care au rezistat pe baricadele onoarei, nu au căderea să-i judece. Nici chiar pe cei puţini dintre ei care nu numai că au căzut, dar s-au şi ticăloşit. Nu, nimeni nu are acest drept, pentru că majorarea celor care au trecut prin Aiud şi, în general, a celor care au trecut prin închisori nu au avut vocaţie de eroi sau de martiri, ci au fost doar oameni pur şi simplu, care se angajaseră, însă, într-o luptă pe viaţă şi pe moarte pentru o cauză sfântă lor. Şi este extrem de greu să rămâi om, atunci când eşti pus în situaţii limită, dacă nu ai vocaţie de erou sau de martir. Deci, nu pentru a justifica omeneştile lor neîmpliniri întreprind eu acest demers, ci pentru a-i apăra împotriva celor ce încearcă să le ucidă şi fărâma de suflet ce le-a mai rămas. Căci există astăzi, în România postdecembristă, tendinţa ticăloasă de a se efectua un transfer de vinovăţie. În acest scop, cei care angajaţi dintru început în lupta împotriva comunismului, cu forţa impus poporului român, şi înfrânţi fiind n-au avut tăria să moară pe baricade, ci au capitulat ucigându-şi visele, sunt, pentru această nevrednicie a lor, încriminaţi mai vârtos decât sunt încriminaţi cei care au trecut de cealaltă parte a baricadei, contribuind astfel la edificarea şi consolidarea monstruosului sistem şi agonisindu-şi prin fel de fel de compromisuri, ticăloşii sau chiar prin trădare o nemeritată şi acuzatoare bunăstare. Cocoţaţi pe schelăria puterii de azi, artizanii ororii de ieri, cei care ar fi trebuit, după prăbuşirea comunismului, să fie condamnaţi, cel puţin, la tăcere, acuză cu neruşinare, arătând cu degetul spre cei ce nu au altă vină decât pe aceea de a nu fi avut şansa să moară la timp pentru a intra în legendă sau în uitare.

IV. DEMOLAREA IDOLILOR

Într-o bună dimineaţă, la puţin timp după răspândirea zvonului că reeducarea a început, uşa celulei noastre s-a deschis şi unul dintre plutonierii aceia şcoliţi şi politicoşi, despre care am pomenit deja că i-au dublat pe caralii de pază de pe coridoare, ne-a întrebat, oarecum stingher, care dintre noi vrea să meargă la Club. Ne-am uitat nedumeriţi unul la altul şi toţi întrebător la plutonier. Unul dintre noi a îndrăznit: -"Cum adică la Club?" -"Ce, nu ştiţi?", a întrebat, prefăcându-se mirat, plutonierul. "În închisoare au fost amenajate încăperi în care să vă puteţi întâlni cu alţi deţinuţi, din alte celule, să discutaţi între dumneavoastră, să jucaţi şah sau să citiţi." Tentaţia era mare. Majoritatea dintre noi eram oameni de carte, unii fuseserăm, chiar, cititori împătimiţi şi, iată că acum, după ce ani de zile nu mai văzuserăm slovă tipărită, ni se oferea posibilitatea de a citi. M-am pomenit murmurând:"Şi nu ne duce pe noi în ispită", căci ştiam că aşa începe căderea. Faci la început un compromis, aparent nevinovat, şi apoi nu te mai poţi opri.După ce a aşteptat un timp, plutonierul ne-a recomandat să ne gândim bine, căci se va întoarce peste 10 minute. Şi plecă spre altă celulă, lăsând la a noastră uşa întredeschisă. După plecarea lui, unul dintre noi, Horia Gherman, s-a hotărât brusc: -"Eu mă duc să văd despre ce este vorba. Nu am ce pierde. Dacă nu-mi va conveni, voi cere să fiu adus înapoi." După cum îl cunoşteam eu (era orgolios, suporta greu detenţia şi nu prea îşi făcea scrupule când era vorba de interesele lui) eram sigur că nu se va mai întoarce din drum. Şi nu m-am înşelat. Eu nu l-am mai întâlnit, însă am auzit despre el că a ajuns printre capii reeducării. Lui i s-a mai alăturat încă unul dintre noi şi când a revenit plutonierul au plecat împreună cu alţii, de prin alte celule, la aşa numitul Club. Seara, înainte de închidere, au fost aduşi înapoi. Ne-au relatat cu lux de amănunte cum a fost. Au fost duşi împreună cu alţi douăzeci, treizeci de deţinuţi, toţi de pe celular, într-o încăpere special amenajată cu mese şi bănci, situată într-o clădire alăturată şi lăsaţi să discute în voie, fără să fie supravegheaţi. De citit nu s-a prea citit în acea primă zi, deşi pe mese erau câteva broşuri de propagandă şi de literatură comunistă. A doua zi povestea s-a repetat. Cei doi au fost din nou luaţi şi readuşi seara. Şi tot aşa câteva zile. Până când, într-o seară, nu s-au mai întors. A venit un gardian, le-a luat bagajele şi de atunci nu i-am mai văzut. Am aflat ulterior că au fost duşi pe o altă secţie, unde li s-a creat un regim special şi au făcut, cu ofiţerii politici, un fel de instructaj în legătură cu reeducarea.

Această primă tentativă de a atrage oamenii pe calea reeducării s-a soldat, pentru reeducatori, cu rezultate modeste. De fapt, nici ei nu se aşteptau la ceva spectaculos. Era doar începutul şi era normal ca oamenii să fie reticenţi. Aveau nevoie doar să atragă de partea lor câţiva oameni pe care să-i pregătească pentru a-i întrebuinţa în acţiunile viitoare. Şi acest lucru le reuşise.

Imediat după consumarea acestei prime faze, "rezistenţilor", adică celor care refuzaserăm să ieşim la "Club", ni s-a înăsprit regimul. Cei mai moţaţi dintre noi au fost izolaţi, fie în Zarcă fie pe anumite secţii special amenajate pe celular. Din când în când, ofiţerii politici sau doar subalternii lor mai treceau prin celulele noastre, întrebându-ne dacă nu cumva careva dintre noi s-a răzgândit şi vrea să iasă la Club. Şi de fiecare dată mai capitula câte unul. Dar nu prin aceste metode au reuşit cei ce au condus reeducarea să frângă rezistenţa morală a celor care preferau să rămână în continuare în închisoare decât să iasă din ea pe brânci. Ei dispuneau, în momentul declanşării nefastei lor acţiuni, de o "armă secretă", despre care nici unul dintre noi nu ştiam nimic. Reuşiseră în prealabil să ne demoleze, fără ca noi să o ştim, idolii.

Procedeul nu era nou. Fusese întrebuinţat cu succes şi la Piteşti. Acolo, înainte de a începe reeducarea, au fost strânşi toţi cei care erau consideraţi vârfuri ale studenţimii, cei care aveau o oarecare autoritate (morală, intelectuală sau, pur şi simplu, ierarhică) asupra acestora şi transformaţi, în doar câteva luni de tortură continuă, în adevărate epave omeneşti, care executau mecanic tot ce li se poruncea. Li s-a pus apoi ciomagul în mână şi au fost duşi în mijlocul celor ai căror idoli fuseseră, pentru a-i reeduca.

La Aiud s-a procedat la fel, numai că metodele întrebuinţate au fost altele: şantaj, ameninţare, promisiuni şi, mai ales, crearea problemelor de conştiinţă. Am amintit, deja, încă din numărul trecut, că au început să dispară dintre noi personalităţile, adică acele persoane care prin poziţia lor politică, intelectuală sau morală aveau influenţă asupra celorlalţi deţinuţi. Astfel, personalităţi aproape intrate în legendă ca: preotul Dumitrescu-Borşa, Victor Biriş, prinţul Alexandru Ghika, Nicolae Pătraşcu, Victor Vojen, poetul Radu Gyr şi mulţi, mulţi alţii, au fost luaţi, purtaţi prin ţară (prin oraşe, pe şantiere de construcţii, prin pieţe etc.) pentru a lua cunoştinţă de "realizările" şi de "bunăstarea" şi "fericirea" poporului. Unii dintre ei au fost duşi chiar la Bucureşti, la Centru, unde persoane influente, cu funcţii importante în aparatul de Partid şi de Stat, au stat de vorbă cu ei. Unora dintre ei li s-a vorbit deschis: "Trebuie să vă recunoaşteţi înfrânţi. Aţi vrut să faceţi ceva, dar aţi apucat-o pe un drum greşit, drumul crimei şi al trădării (Cine vorbea de crimă şi trădare!). Ceea ce aţi năzuit să faceţi voi, sau aţi pretins că năzuiţi, suntem pe cale de a realiza noi. O ţară, cum vă plăcea vouă să spuneţi, <<ca soarele sfânt de pe cer>>. Acum vrem să ne redobândim independenţa faţă de Moscova (era în perioada denunţării planului Valev) şi pentru aceasta avem nevoie de linişte, de consens (a se observa rădăcinile istorice ale ***consensului***). Occidentul, de care vrem să ne apropiem, ne pretinde să vă punem în libertate. Şi o vom face, dar numai după ce, mai întâi, vă vom neutraliza". Cam aşa trebuie să fi sunat discursul pe care vreunul dintre mai marii Partidului şi Statului l-a ţinut în faţa celor care trebuiau convinşi să se sinucidă sufleteşte. Şi un astfel de discurs pe unii i-a convins, pe alţii însă nu. Aceştia din urmă, printre care trebuie să amintim şi impunătoarea figură a prinţului Alexandru Ghika, au fost aduşi înapoi în Aiud şi daţi în "grija" lui Crăciun. Dar nu de aceştia ne vom ocupa acum, ci de ceilalţi, de cei care au căzut; şi nu pentru a-i încrimina, ci pentru a explica mecanismele sufleteşti ale căderii lor şi, mai ales, pentru a scoate în evidenţă impactul pe care căderea lor l-a avut asupra celorlalţi deţinuţi. Şi pentru că cunosc mai bine cazul poetului Radu Gyr, voi relata acest caz.

Era în vara anului 1962. Reeducarea îşi urma cursul firesc, fără prea mari reuşite. Într-una din zile, uşa celulei în care eram izolat s-a deschis şi, de data aceasta, ***mi s-a ordonat*** să merg la Club. Nu am avut prea mult timp să mă mir, căci plutonierul care mi-a deschis uşa părea foarte agitat şi grăbit. Am ieşit afară pe pasarelă (eram la etajul trei) şi am observat că pe tot Celularul, la toate etajele, se deschideau uşi şi oamenii erau zoriţi să iasă afară. Am fost duşi mai mult alergând într-o încăpere situată într-o clădire din imediata apropiere a Celularului, încăpere în care erau îngrămădiţi câteva sute de deţinuţi. Fuseseră aduşi acolo oameni de pe toate secţiile: din Zarcă, din Celular şi chiar şi din fabrică. Marea majoritate făceam parte, însă, din aşa numita categorie a "rezistenţilor". La un moment dat un gardian care era în uşă a anunţat: "Linişte, vine tovarăşul comandant!" Într-adevăr, după câteva secunde în uşă şi-a făcut apariţia, plin de el ca de obicei, însoţit de statul său major, colonelul Crăciun. În mână avea câteva foi de hârtie împăturite, în aşa fel încât parcă voia să atragă atenţia asupra lor. După ce ne-a ordonat să ne aşezăm în bănci, a privit câteva secunde peste capetele noastre şi apoi a început să recite, spre uluirea noastră, o poezie din Gyr. O recita corect, fără să se poticnească, cu intonaţii potolite şi fără emfază. Se vedea cât de colo că o învăţase special pentru această reprezentaţie. După ce a terminat, s-a uitat iarăşi peste sală şi a întrebat: "Ei, vă place? Frumoasă poezie, nu-i aşa?" Şi pentru a întări acest lucru a reluat, de data aceasta mai componcţios, ultima strofă: "Nu eşti înfrânt atunci când sângeri,/Nici când în lacrămi ochii ţi-s,/Cele mai crâncene înfrângeri/Sunt renunţările la vis." "Ei, zise el uitându-se triumfător pe deasupra noastră, aflaţi că bădia Gyr a renunţat la vis". N-a avut timp să savureze efectul loviturii, pe care cu atâta dibăcie o pregătise, că dintr-un colţ al sălii ţâşni ca un bumerang replica: "Deci, a fost înfrânt. Ce-i cu asta? În luptă se mai şi moare." Colonelul Crăciun a fost surprins de replică, a dat să răspundă, dar dându-şi seama că s-ar putea să iasă cu prestigiul ştirbit dintr-o dispută cu temerarul interlocutor, pe care îl identificase, a renunţat. Uitându-se apoi din nou peste sală, pentru a găsi pe cineva căruia să-i dea scrisoarea s-o citească, s-a oprit asupra fostului Secretar General al Centrului Studenţesc din Bucureşti, Tănase Rădulescu. Acesta a fost câţiva ani prizonier în Rusia şi când s-a întors în ţară, în 1955, a fost condamnat la 25 de ani de muncă silnică, pentru activitate politică din trecut. Era un om integru, mare admirator al lui Gyr, pe care, de altfel, îl şi cunoştea personal; şi era socotit unul dintre cei mai înverşunaţi "rezistenţi" la reeducare. Fixându-l, Colonelul Crăciun îi spuse: "Ce zici Tase? (avea o mare plăcere să se adreseze deţinuţilor pe numele lor mic). Citeşti tu scrisoarea?" Omul consimţi şi, vădit emoţionat, apucă, cu degete tremurânde, foile de hârtie pe care le parcurse dintr-o privire, nerăbdător să ajungă la semnătură. După ce o examină cu atenţie, conchise ca pentru sine: "Da, e semnătura lui Radu Gyr." "Citeşte!", îl îndemnă colonelul. Şi, Tănase Rădulescu începu cu glas tremurat lectura. Cum ne-am putut da seama mai târziu, după ce vom fi audiat şi alte asemenea "autodemascări", această scrisoare-declaraţie a lui Gyr era tipică. Reeducatorii impuseseră anumite puncte care trebuiau tratate. Mai întâi trebuiau prezentate câteva date de stare civilă, apoi împrejurările intrării în viaţa politică (în cazul lui Gyr, în Mişcarea Legionară), după care trebuia să ponegreşti, în cuvinte cât mai tari, trecutul şi toate credinţele tale anterioare şi să te desolidarizezi categoric de ele. Legionarii trebuiau să condamne memoria lui Corneliu Zelea Codreanu, ţărăniştii să înfiereze trădarea lui Maniu şi Mihalache, liberalii să defăimeze pe cei mai mari exploatatori ai ţării, familia Brătienilor etc. Apoi, în cuvinte meşteşugite, trebuia să înalţi osanale partidului comunist şi să elogiezi realizările regimului împotriva căruia, ca un criminal ce ai fost, te-ai ridicat. În sfârşit, această sinistră farsă care se chema "autodemascare", trebuia să se încheie cu un angajament, prin care te legai faţă de popor şi de clasa muncitoare că nu vei precupeţi nimic... etc., etc. În scrisoarea lui Gyr, toate aceste puncte erau tratate metodic, vrând parcă să constituie un model pentru cei ce vor urma la rând. În tot timpul lecturii, în sală a fost o linişte mormântală. Eu însă auzeam cum pârâie grinzile de rezistenţă ale unei cetăţi pe care o crezusem inexpugnabilă.

Într-adevăr, după citirea scrisorii lui Gyr, rândurile "rezistenţilor" au început să se rărească. Şi se vor rări în continuare, în zilele şi în lunile următoare, pe măsură ce vom asista la demolarea altor idoli.

În noaptea care a urmat, în singurătatea celulei, mi-au venit în minte cuvintele unui prieten. Ale lui sau culese de el din vreo carte: "Să nu-ţi faci idoli din oameni în viaţă".

Demostene ANDRONESCU

"JERTFA ESTE MĂSURA CREȘTINĂTĂȚII NOASTRE"

***Puterile sufletești* și *energiile morale* pe care românii adevărați le-au simțit în inimi și în cugete, imediat după acel însîngerat Decembrie 1989, au avut o singură cauză: *miracolul jertfei*! Astăzi, la numai patru ani de la "revoluție", acele *puteri* (sufletești) și acele *energii* (morale) au dispărut, aproape toți românii căzînd iarăși pradă disperării și neputinței, adică în binecunoscuta stare de letargie comunistă. De ce s-a ajuns aici? Fiindcă sînt tot mai puțini cei care mai cred în *jertfa mântuitoare* de atunci, din Decembrie 1989. Cum s-a ajuns aici? Simplu: *prin negarea caracterului hristic al acelor jertfe*, voluntare, dezinteresate, aduse ofrandă pe altarul Neamului Românesc de către elita morală a tineretului de atunci.**

Printr-o perfidă campanie de intoxicare propagandistică, forțele anticreștine care guvernează în mod ocult România au știut să inculce românilor ideea că "revoluția" și "evenimentele din decembrie 1989" sînt doar rodul puterilor străine și a serviciilor secrete (gen C.I.A., K.G.B., Mossad etc.). Prin urmare, *jertfa tinerilor* a fost anulată, iar "revoluția" considerată doar o manevră perfect regizată, după planuri bine stabilite (de exemplu, la Malta!). Numai astfel - prin negarea și anularea jertfei din Decembrie - s-a ajuns să se creadă că acei curajoși tineri (în număr de peste două mii și declarați, totuși, EROI MARTIRI AI NEAMULUI) "au murit ca proștii" sau că "nu au știut de ce mor și pentru ce mor"!!! (Ne doare sufletul că trebuie să transcriem aceste infamii, dar așa "judecă" azi mulți români).

Dușmanii creștinismului - și ai creștinismului românesc, în special - știu prea bine că "sîngele martirilor e sămînța creștinilor". De aceea *jertfa hristică a martirilor din Decembrie 1989* trebuia anulată cu orice preț. Și ca să fie limpede că intoxicarea propagandistică a forțelor anticreștine continuă, să reținem că pentru acest decembrie 1993, cînd se vor comemora patru ani de la "revoluție", *Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989* pregătește un nou "spectacol-diversiune" pentru mass-media: "Detalii despre planul "Valahia '89"[...] întocmit de serviciile secrete occidentale împreună cu cele ale Uniunii Sovietice și ale unor țări vecine României. Acest plan explică și motivează declanșarea evenimentelor din decembrie 1989" (citat din ziarul "Evenimentul zilei", din 13.11.93).

Sacrificiile tinerilor din Decembrie 1989 ne demonstrează că noi, românii, avem în mîini, oricînd, o armă teribilă, formidabilă: *capacitatea de jertfă a Neamului nostru*! Pierderea acestei "arme" - și au spus-o înaintea noastră toți martirii românismului - va însemna dispariția Neamului Românesc din istorie. Acesta este adevărul care deranjează puterile oculte anticreștine, dar care trebuie să străpungă inima și sufletul oricărui român de astăzi: *Neamul Românesc continuă să supraviețuiască și va supraviețui doar prin jertfa martirilor creștini*. Și o astfel de *jertfă* a fost cea a tinerilor din decembrie 1989. Restul, adică "regizările de revoluții" ale C.I.A., K.G.B., Mossad etc. sau "planurile de revoluții" gen "Valahia '89" sau "Malta-Bush-Gorbaciov" sînt doar mîrșave *calcule omenești* care în fața lui Dumnezeu sînt nebunie luciferică. *Calcule* prin care să se anuleze jertfele creștinilor, să se confiște elanul spre libertate al oamenilor simpli și curați, să se distrugă independența și onoarea națiunilor.

Sîngele vărsat atunci, în decembrie 1989, a fost sînge creștin. Așa cum scrie în Sfînta Scriptură (vezi: Evrei XI-1) acei tineri "mureau pentru ceea ce nu se vedea, dar se nădăjduia" - credință exprimată atît de tragic și de sintetic prin acel "*Vom muri și vom fi liberi*"! Am avut sub ochii noștri martiri adevărați, precum cei din primele veacuri creștine. Pot fi considerați astfel acei treisprezece tineri răpuși pe Bd.Magheru, în fața Sălii Dalles, în ziua de 21 decembrie, cînd au îngenuncheat, în fața trupelor de securitate înarmate ca pentru război, cu flori în mîini și rostind "Tatăl nostru"? Ei și toți cei care i-au urmat, îngenunchind, rugîndu-se și apoi murind împușcați în cap sau în inimă de lunetiști, au fost "niște proști care nu știau pentru ce mor"? Au fost niște "copii inconștienți care au murit degeaba"? Nu. Toți eroii-martiri din acel decembrie s-au dus la moarte cu acea limpezime și curățenie înălțătoare precum primii mucenici creștini și moartea lor astăzi este socotită - de către sfînta noastră Biserică Ortodoxă, la Sf.Liturghie, la ectenie - drept o biruință!

Jertfa din Decembrie 1989 a dovedit că teroarea bolșevică, minciuna, forța brutală a Securității, tancul și pușca cu lunetă nu pot ieși învingătoare împotriva puterilor sufletești. "*Jertfa este măsura creștinătății noastre*", spunea Ion Moța în ianuarie 1936, exact cu un an înainte de a se jertfi ca martir anticomunist pe frontul spaniol.

Renunțarea la viață, acceptarea sacrificiului, au fost pentru tinerii din decembrie 1989 un imperativ de origine divină, conștienți că numai dacă "vor muri, vor fi liberi". Ei și-au dăruit viața fără a sta prea mult pe gînduri. Frumusețea jertfei lor constă în acea filozofie simplă: "*Cineva trebuia să o facă!*".

Credința cu care acei tineri au ieșit în stradă ca să lupte și să moară a fost că *numai sîngele putea spăla păcatele unui popor ale cărui suflete fuseseră satanizate prin iudeo-bolșevism*.

Se întreabă astăzi, cu fariseism, unii "analiști politici" școliți masonic în Occident, dar care nu prea merg la Biserica strămoșească, "De ce au murit tineri nevinovați?". "Și nu este aceasta o probă că totul a fost regizat conform unor planuri (CIA, KGB, etc.) care prevedeau și împușcarea unor oameni nevinovați?" - se mai întreabă hahamii politologiei. Noi vom răspunde că în doctrina creștină "totdeauna nevinovații răscumpără păcatele omenești; numai jertfele curate precum cea a Mîntuitorului, a mucenicilor și eroilor se primesc în cer" (preot *Ilarion V.Felea*, în "Duhul adevărului"). Tinerii din decembrie 1989 - și ne referim la cei care în Cluj, Timișoara și București au înfruntat cu pieptul dezvelit gloanțele comuniștilor - au murit convinși de faptul că *numai prin exemplul dăruirii supreme poporul român se va putea trezi din letargia bolșevică*. O convingere care i-a dus pînă la moarte, căci inimile împietrite ale românilor, îndobitociți de marxism-leninism, trebuiau cutremurate prin sînge și jertfă!

Pentru toate aceste afirmații și considerații de mai sus (pe care dușmanii creștinismului de azi le vor găsi "nefondate și nejustificate") vom aduce scurte mărturii referitoare la viața și convingerile religioase creștine ale unor eroi-martiri din decembrie 1989-mărturii consemnate pentru vecinicie în albumul-document "MIRACOL" nr.1 decembrie 1990, nr.2/decembrie 1991 și nr.3/decembrie 1992:

"***Ruxandra-Mihaela MARCU*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (25 martie 1968 - 21 decembrie 1989). Răpusă în după-amiaza zilei, în fața Sălii Dalles, lovită de un camion militar, iar apoi ucisă cu brutalitate de forțele de represiune. Fragment din poezia <<Tu, mamă>>, scrisă de Mihaela înainte de tragicul sfîrșit, ca un ecou al evenimentelor de la Timișoara: <<[...]Cum încă plînge sîngele fierbinte/ Îngenunchiază-l pe acela care minte/Pe toți ce-n jurul lor fac numai rău/Și spune-le să creadă-n Dumnezeu>>. Fragment din scrisoarea Mihaelei către starețul *Ștefan Neanul de la Mănăstirea Frăsinei*: <<Mă rog la Dumnezeu să-mi ierte păcatele și să-mi îndrepte pașii spre ce este mai bine, să pot să mă realizez, să fiu fericită>>.

"***Dragoș MLADOVICI*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (2 aprilie 1969 - 23 decembrie 1989). Împușcat de un lunetist (în inimă), în zona fostului Teatru Național. Fragment dintr-o scrisoare (lăsată surorii sale): <<Să nu uitați oameni buni că am plecat cu sufletul curat și că am murit din prea multă dragoste. Să nu credeți cumva că n-am știut ce fac, toți am știut! Și cîteodată, cînd călcați mai apăsat, amintiți-vă că pămîntul acesta se sprijină pe piepturile noastre>>"

"***Mihai-Lucrețiu GĂTLAN*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (9 aprilie 1970 - 21 decembrie 1989). Din grupul primilor 13 tineri căzuți în fața Sălii Dalles, în după-amiaza zilei de 21. A fost lovit și rănit de un camion și apoi împușcat mortal. Tatăl lui Mihai: <<În sufletul lui trăiau două idei, două lumi: muzica și religia. [...]În mijlocul unei străzi pline de oameni, Mihai s-a ridicat, a strigat JOS COMUNISMUL! ... și a căzut! [...]Mihai lua mereu la el, atunci cînd pleca, această iconiță[...]Avea o biblie personală despre care noi părinții n-am știut nimic, o avea de la vîrsta de 15 ani>>".

"***Mariana MIREA*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (25 septembrie 1967 - 21 decembrie 1989). Din grupul celor 13 tineri căzuți în fața Sălii Dalles. A fost lovită de un camion militar și apoi împușcată în cap de foarte aproape. Tatăl Marianei: Mariana era o credincioasă, firea ei deschisă, veselă, se transformase, la Biserică, parcă într-o altă ființă; acolo devenea gravă și plîngea mereu. Țin minte că, a doua zi după actul criminal de dărîmare a *Bisericii Sf. Vineri*, a adus acasă o cărămidă și printre lacrimi ne-a spus că este din trupul Bisericii>>".

"***George-Cristian STANCIU*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (28 decembrie 1960 - 21 decembrie 1989). A fost depus la morgă în seara zilei de 21 decembrie de un echipaj al Miliției. Este dosarul cu nr.3 al Revoluției. Decesul a fost cauzat, în condiții neelucidate, de lovituri și tortură. Tatăl eroului: Dl. Moș Nicolae [...] a venit la mine și mi-a mărturisit că tocmai terminase pentru prima dată în viața lui, de citit Noul Testament. După o discuție gravă, Cristi a adăugat: *Vai ce chinuit a fost Mîntuitorul! Ce mult a suferit! N-am știut pînă acum!* Avea s-o simtă chiar el. [...]Libertate te iubim, ori învingem ori murim! Veniți cu noi, veniți cu noi! - acestea au fost ultimile cuvinte ale lui Cristi".

"***Petre POPTEAN*** - EROU MARTIR AL NEAMULUI (27 ianuarie 1965 - 21 decembrie 1989). A căzut împușcat, apărîndu-și sora de gloanțele ucigașe. Mama eroului: <<În fiecare dimineață, înainte de a pleca la serviciu, îmi spunea: *Mamă, ai uitat ceva!* Și atunci știam că trebuie să-l stropesc cu aghiasmă.>> Monica, sora eroului: <<Petrică purta la el, în după-amiaza zilei de 21, această iconiță însîngerată, o foaie de parcurs și mir sfințit>>".

Silviu ALUPEI

O dovadă de netăgăduit a jertfei creștine din Decembrie 1989: modesta cruce din fier pe care stă scris, "În memoria celor 13 tineri căzuți în REVOLUȚIE". Se află lîngă zidul Sălii Dalles, pe bd.Magheru, în locul în care tinerii anticomuniști au îngenunchiat, cu flori în mîini și cu rugăciunea "Tatăl nostru" pe buze, în ziua de 21 decembrie. Călăii Securității bolșevice au răspuns cu gloanțe... (O cruce asemănătoare fusese așezată și pe partea opusă a b-dului Magheru, între trotuar și bordură, dar "necunoscuți-măgureni" au furat-o, smulgînd-o pur și simplu din beton!).

În partea stîngă a naosului Bisericii "Colțea" din București se află o măsuță, în fața unei icoane a Maicii Domnului, cu o cutie etanșată cu sticlă, deasupra căreia stă scris pe o tăbliță: "SÎNGELE MARTIRILOR ROMÂNI ai revoluției din Decembrie 1989 închegat pe monezile depuse de creștini în balta înroșită unde zăceau trupurile celor uciși de comuniști". Icoana și această cutie plină cu monede înroșite cu sîngele uscat (o imagine cutremurătoare care poate să înmoaie inima și celui mai împietrit ateu!) au devenit un loc de pelerinaj mistic al tinerilor creștini ortodocși. Cine vrea să se convingă, pe viu, de valabilitatea cuvintelor lui Tertulian în primele veacuri ale creștinismului ("Sîngele martirilor este sămînța creștinilor") să meargă la Biserica "Colțea"!

CURS ELEMENTAR DE RELIGIE CREŞTINĂ(XXVI)

7. Creaţia (II). Lumea văzută

Dacă "cerul" despre care se vorbeşte în primul verset al *Facerii* trimite la "lumea nevăzută", prin "pământul" la care se face referire acolo se pare că trebuie să înţelegem ***materia primă***, informă, pe care Dumnezeu a creat-o din nimic şi din care a format şi orânduit apoi toate lucrurile şi fiinţele ***lumii văzute***. Despre această materie iniţială pare a vorbi şi Moise (căruia textul îi este atribuit): "Şi pământul era netocmit şi gol. Întuneric era deasupra adâncului şi Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor" (FACEREA, 1, 2). Această materie iniţială, "netocmită", cuprindea în sine toate stihiile sau elementele lumii materiale, deci ***şi*** elementul acvatic, pe deasupra căruia "se purta" Duhul Sfânt, numit aici "Duhul lui Dumnezeu" (încă de la început ni se înfăţişează, mai mult implicit decât explicit, întreita dumnezeire: Tatăl, numit simplu - "Dumnezeu"; Fiul sau Cuvântul - "*Şi a zis* Dumnezeu..."; şi Duhul Sfânt, după cum am arătat).

În cele şase "zile" ale creaţiei, dând formă prin Cuvânt acestei materii originare, Dumnezeu a făcut, rând pe rând: în "ziua întâi" ***Lumina*** (nu poate fi vorba de lumina naturală, venită de la astre, ce vor fi create abia în ziua a patra, ci despre dezlănţuirea energiilor divine, marcând începutul "lucrării" lui Dumnezeu asupra creaţiei, cum se poate deduce şi din IOAN, 1, 10); în "ziua a doua" ***Cerul*** (abia acum, în versetele 6-8, este vorba de ***cerul văzut***); în "ziua a treia" ***Pământul*** (cu mările şi vegetaţia); în "ziua a patra" ***Astrele*** (prin care se înţeleg, deopotrivă, Soarele, Luna şi celelalte corpuri cereşti); în "ziua a cincea" ***Vieţuitoarele*** (cele din ape şi cele din văzduh); iar în "ziua a şasea" ***Fauna terestră*** şi, în cele din urmă, ***Omul***.

Pe versetele biblice (FACEREA, 1,3-31) "zilele" creaţiei se distribuie astfel: ***Ziua întâi*** (3-5), ***Ziua a doua*** (6-8), ***Ziua a treia*** (9-13), ***Ziua a patra*** (14-19), ***Ziua a cincea*** (20-23), ***Ziua a şasea*** (24-31). În cap.II (2-3) ni se spune că Dumnezeu şi-a încheiat "în ziua a şasea lucrarea sa" şi că "în ziua a şaptea s-a odihnit de toate lucrurile sale", drept care a binecuvântat-o şi a sfinţit-o. Asupra creaţiei omului se mai revine şi în cap.II (7-8; 18-23).

Teologia scolastică apuseană propune următoarele distincţii în actul general al creaţiei lumii văzute: I. ***Creatio prima*** (sau Opus creationis); II. ***Creatio secunda*** (cuprinzând a) ***Opus distinctionis*** şi b) ***Opus ornatus***). Ar fi vorba, deci, de o ***creaţie primă*** (creaţia propriu-zisă, ***din nimic***, a materiei originare), iar apoi de o ***creaţie secundară***, constând din două lucrări consecutive: cea a distingerii sau despărţirii elementelor (a pământului de ape ş.a.m.d.) şi cea a "împodobirii" universului (cu plante, animale etc.).

Teologia dogmatică şi simbolică (vol.I, p.501) comentează: "În expunerea despre creaţie se observă aşadar o succesiune temporală şi o gradaţie, de la anorganic la organic, la regnul vegetal, la cel animal şi, în sfârşit, la om... Gradaţia în realizarea creaţiei corespunde firii lucrurilor şi apare ca necesară în ordinea acestora. Într-adevăr, începând de jos în sus, fiecare regn şi fiecare specie apare ca mijloc de existenţă şi condiţie pentru cele imediat superioare: cel anorganic pentru cel vegetal, cel vegetal pentru cel animal şi toate la un loc pentru om. O specie superioară le presupune pe toate cele inferioare ei. Aceasta nu înseamnă că speciile inferioare ar fi cauzele producătoare ale speciilor superioare (cum crede materialismul evoluţionist - n.n.). Rolul speciilor inferioare în raport cu cele superioare se reduce la acela de a fi ***condiţie de existenţă*** pentru cele din urmă, iar aceasta, de bună seamă, prin orânduirea voinţei şi înţelepciunii lui Dumnezeu. Existenţa fiecare specie şi-o datorează însă unui act creator special al lui Dumnezeu, săvârşit atât în legătură cu cele precedente, cât şi cu cele următoare". Scriptura ne învaţă: "Toate câte a vrut Domnul a făcut în cer şi pe pământ, în mări şi în toate adâncurile" (PSALMUL 134, 6). Iar Sf.Grigorie Palama observă: "Pe toate le-a rânduit (Dumnezeu) ca pe o podoabă, după legătura raţiunilor lor, ca întregul să se poată numi, cu drept cuvânt, podoabă (***kosmos***)" (***Capete despre cunoştinţa naturală***, 23; în ***Filocalia*** românească, vol.7, p.436).

Precum se ştie, ştiinţa a cunoscut,

TEOLOGIA MISTICĂ şi DOGMATICĂ

în ultimele veacuri, confruntarea dintre *creaţionism* şi *evoluţionism*. Au existat, deopotrivă, creaţionişti necreştini şi evoluţionişti pretins creştini (ca gânditorul şi savantul francez Pierre Teilhard de Chardin, ale cărui cărţi au cunoscut, pe la jumătatea secolului nostru, un succes zgomotos, dar trecător). O poziţie coerent creştină nu poate admite totuşi evoluţionismul (care, în ultimă consecinţă, izgoneşte ideea Dumnezeului Creator sau o înjoseşte până la blasfemie). Teoria evoluţionistă a şi fost îmbrăţişată de altfel, cu unele rare excepţii, tocmai de savanţi sau gânditori materialişti şi atei. În ultima vreme au fost însă puse în evidenţă, cu tot mai multă pregnanţă, dificultăţile insurmontabile (atât din punct de vedere filosofic, cât şi din punct de vedere strict ştiinţific) ale darwinismului şi evoluţionismului în genere. La noi acestea se mai poartă încă, dintr-un fel de inerţie post-marxistă, punându-se, din păcate, chiar de pe băncile şcolii, o bază şubredă şi limitată educaţiei ştiinţifice şi teoretice a tinerelor generaţii. Dar asupra acestor probleme vom avea prilejul să revenim mai detaliat, într-un capitol special.

Întorcându-ne la expunerea noastră dogmatică, să luăm în seamă o precizare foarte importantă a teologiei mai noi: "În descrierea biblică a creaţiei trebuie să se facă o distincţie între mesajul revelat, adică între ***conţinutul*** revelaţiei făcute lui Moise, şi ***forma*** în care a fost exprimat acest conţinut, (formă) care aparţine mediului cultural semitic din perioada mileniului dinainte de Hristos. Mesajul biblic este deci ***cunoscut prin revelaţie***; el nu este rodul evoluţiei ideilor sau speculaţiilor cosmologice. Acest mesaj ***a fost exprimat*** în limba, conceptele şi reprezentările specifice culturii Orientului Apropiat din acea vreme, care era îmbibată de miturile vechilor religii ale zonei (a se vedea şi ISAIA, 51, 9 sau PSALMUL 74, 14). ***Modul de reprezentare*** a cosmosului fizic aparţine epocii în care a fost scrisă ***Facerea***; pe atunci pământul era închipuit ca o suprafaţă plată, susţinută de stâlpi sprijiniţi în apele inferioare şi protejată de un firmament (în textul biblic românesc: "tărie" - n.n.) deasupra căruia s-ar fi aflat apele superioare. Sf.Vasile cel Mare, în comentariul său la <<Cele şase zile ale creaţiei>> (***Hexameronul***), avertizează la rându-i că va face expunerea în termenii şi reprezentările cosmologice ale timpului său. ***Facerea*** nu este deci un capitol de cosmologie propriu-zisă; de aceea, o presupusă incompatibilitate între Biblie şi ştiinţă, între adevărurile uneia şi ale celeilalte, este falsă" (I.Bria, op.cit., p.109).

Teologia dogmatică şi simbolică (vol.I, pp.502-503) ne lămureşte încă: "Unii teologi mai noi, luând în considerare geologia modernă, după care pământul a ajuns la forma şi organizarea lui de azi de-a lungul mai multor milioane şi chiar miliarde de ani, deci într-un timp foarte lung, socotesc că termenul de ***zi*** din referatul biblic asupra creaţiei trebuie înţeles ca epocă nedeterminată (s-a şi încercat identificarea "zilelor" creaţiei cu diferite "ere" geologice - n.n.). După această interpretare, în istorisirea biblică trebuie distinse ***fondul*** şi ***forma***. Fondul este constituit de ***adevărurile*** religioase şi morale revelate, anume că Dumnezeu este Creatorul lumii şi că toate făpturile - atât în originea, cât şi în întreaga lor dezvoltare - atârnă de EL; forma este haina în care autorul ***Genezei*** a îmbrăcat aceste adevăruri, utilizând expresii şi imagini obişnuite în societatea şi în vremea lui, bazate pe cunoştinţele despre natură, fireşte rudimentare, ale acelei epoci... În legătură cu aceasta, vom observa că are ***importanţă dogmatică*** numai ceea ce este ***obiect de credinţă***, adică învăţătura clară şi determinată a Bisericii, pe temeiul izvoarelor Revelaţiei, anume că ***Dumnezeu este Creatorul tuturor celor văzute şi nevăzute***. Acesta este ***adevărul fundamental***. Desigur nu fără însemnătate, dar totuşi de o însemnătate mai redusă, este şi faptul că în opera de creaţie se disting mai multe momente, care se succed într-o anumită ordine. Însă durata <<zilelor>> creaţiei nu prezintă nici o însemnătate pentru credinţă. Tocmai de aceea sfintele sinoade nici nu s-au ocupat de această chestiune, lăsând-o pe seama speculaţiilor şi combinaţiunilor cugetării omeneşti, însă numai întrucât acestea nu contrazic adevărurile definitive ale credinţei... În sfârşit, se cuvine a fi notat şi faptul, asupra căruia de multă vreme s-a atras atenţia, că Sfânta Scriptură nu este o carte de ştiinţe naturale şi nici nu vrea să facă vreo clipă ştiinţă naturală (ea urmărind, dimpotrivă, să arate temeiul ***supranatural*** al lucrurilor - n.n.); iar referatul biblic despre crearea lumii şi formarea ei nu vrea să fie cosmogonie ştiinţifică şi nu întrebuinţează nici termeni, nici clasificări ştiinţifice. Sf.Scriptură vrea să arate doar că autorul lumii este Dumnezeu... Istoria biblică a creaţiei nu este decât ***cea mai generală schiţă despre originea lumii, atât cât este suficient pentru comunicarea adevărurilor religioase referitoare la creaţie***, dar care poate fi completată în amănuntele pe care ***n-a intenţionat*** să le dea şi interpretată în lumina adevărurilor fundamentale de credinţă, precum şi a eventualelor rezultate sigure ale ştiinţelor naturale" (sublinierile ne aparţin în toate textele citate).

Nu există, aşadar, contradicţie obiectivă între religie şi ştiinţă decât în măsura în care una încalcă domeniul celeilalte. Altminteri conflictul apare doar în ordinea subiectivă, adică între oamenii care le reprezintă (a se vedea şi René Guénon, ***Criza lumii moderne***, Editura "Humanitas", Bucureşti, 1993, p.99).

Nu-i lipsit de semnificaţie faptul că în Noul Testament, deşi Mântuitorul confirmă uneori, prin referinţe răzleţe şi indirecte, adevărul fundamental al referatului biblic despre creaţie, nu se pune câtuşi de puţin accent pe probleme de cosmologie sau ştiinţe naturale, unele ca acestea nefiind esenţiale în economia vieţii religioase. Din punctul de vedere al creştinismului, credinciosul nu-i chemat la ***cunoaştere***, ci la ***mântuire***. Problemele generale sau particulare ale cunoaşterii profane nu sunt de importanţă vitală pentru om, în sensul că nu sunt necesare mântuirii veşnice. Se pot mântui, în egală măsură, dacă sunt în bun raport cu Dumnezeu, prin credinţă şi fapte, atât cel mai doct savant, cât şi cel mai simplu dintre oameni. Nu cunoaşterea omenească preţuieşte înaintea lui Dumnezeu, ci curăţia sufletească a omului. Tocmai prin aceasta se deosebeşte creştinismul de anumite religii indiene, de gnosticism, de teozofie, de antropozofie sau de mai recentul ***new-age***-ism - toate doctrine parareligioase, întemeiate pe primatul aşa-zisei "cunoaşteri iniţiatice", văzute ca o condiţie ***sine qua non*** a "mântuirii", independent de harul divin. Dar multa "ştiinţă" nu este, singură, de nici un folos duhovnicesc, cum ne învaţă şi Apostolul, zicând: "Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc" (I CORINTENI, 10, 23). Ba mai mult: ştiinţa îl poate sminti adesea pe om, aţâţându-i orgoliul şi abătându-l de la calea credinţei: "Cunoştinţa însă semeţeşte, pe când iubirea zideşte" (I CORINTENI, 8, 1). Mulţi dintre cei ce "s-au semeţit" prin cunoaştere "s-au rătăcit în gândurile lor şi inima lor cea neînţelegătoare s-a întunecat; zicând că sunt înţelepţi, au ajuns nebuni" (ROMANI, 1, 21-22). De aceea îl sfătuieşte Pavel pe ucenicul său, zicând: "O, Timotei, păzeşte ceea ce ţi s-a încredinţat, depărtându-te de vorbirile deşarte şi lumeşti şi de împotrivirile ştiinţei mincinoase, pe care unii, mărturisind-o, au rătăcit de la credinţă!" (I TIMOTEI, 6, 20-21). Nu-i mai puţin adevărat că ştiinţa şi cunoaşterea în genere nu sunt nerecomandabile ***în sine*** şi, prin urmare, nici Sf.Scriptură şi nici Sf.Tradiţie nu se pronunţă împotriva legitimităţii lor, ci doar împotriva relei lor întrebuinţări (acel "Crede şi nu cerceta!", pus abuziv pe seama întregului creştinism, nu are nimic de-a face cu învăţătura creştină autentică, fiind o simplă deviză particulară a romano-catolicismului medieval, speriat de prea marele abuz de raţionalism şi formalism din teologia scolastică). Dimpotrivă, Apostolul Pavel recomandă: "Cercetaţi toate lucrurile şi păstraţi ce este bun!" (I TESALONICENI, 5, 21). Omul credincios, bun şi drept poate "să cerceteze" cât voieşte; ştiinţa (şi pandantul ei, tehnica) nu e primejdioasă decât în măsura în care încape pe mâinile celor fără Dumnezeu... Omul de astăzi e pe punctul de a proba pe propria-i piele adevărul acesta: "Toate sunt curate pentru cei curaţi; iar pentru cei întinaţi şi necredincioşi nimic nu este curat, ci li s-au întinat lor şi mintea şi cugetul" (TIT, 1, 15).

(va urma)

Vasile A.MARIAN

NICHIFOR CRAINIC

ortodoxie şi clasicism

3.

Icoana Maicii Domnului cu trei mâini, icoană făcătoare de minuni, a fost pictată la Mănăstirea Chiliandri de la Muntele Athos. Legenda spune că Maica Domnului a ajutat cu cea de a treia mână, cea inferioară, la construirea mănăstirii.

În veacul V, când Apusul intra în noaptea barbară, Bizanţul imperial aprinde farul celebrei sale Universităţi, întemeiată de Teodosie al II-lea, la 425. Universitatea, ne spune istoricul A.A.Vasiliev, era bilingvă: avea 13 profesori de literatură latină, 15 de literatură greacă, unul de filosofie şi doi de jurisprudenţă. E întâia Universitate creştină, în stat, fiindcă vechile şcoli din Alexandria şi Antiohia erau particulare. Mai rămăsese Universitatea păgână din Atena, care se va stinge în curând, fiindcă păgâni nu mai erau, iar noua instituţie de cultură creştină o făcea inutilă. Universitatea Bizanţului e Sorbona Evului Mediu. Aici profesează învăţaţii veniţi din largul imperiului, iar studenţii vin şi de dincolo de hotare. Universitatea e condusă adesea de călugări. Clerici şi laici îşi capătă de aici lumina intelectuală. Prin ea, cultura greco-romană, înfrăţită cu înalta teologie, capătă un nou prestigiu. Pe măsură ce studiile bizantine se înmulţesc, în vremea noastră, se descoperă în adevăratul său înţeles rolul covârşitor al Bizanţului în cultura omenirii, acoperit până ieri de regretabila calomnie dispreţuitoare a ştiinţei catolice.

În Răsărit nu se poate vorbi de o Renaştere ca în Apus, fiindcă aici umanităţile se cultivă de la început, neîntrerupt, şi stadiul lor atinge culmea în clipa când imperiul cade sub Turci. Istoria culturală a Bizanţului e foarte bogată în figuri de clerici umanişti, în fruntea cărora străluceşte un Fotie, patriarhul din veacul IX, om de cultură universală, sau un Mihail Psellos din veacul XI, prodigiosul prototip al lui Pico della Mirandola.

Cruciadele, punând într-un contact mai strâns pe apuseni cu Răsăritul, crează un nou mijloc de vehiculare a culturii bizantine spre Occident. Istoricul Nordström ne vorbeşte de uimirea cavalerilor cruciaţi care, ajunşi la Constantinopol, descopereau că Platon, Aristotel şi ceilalţi autori vechi erau aici lecturi obişnuite ale cărturarilor, în vreme ce în Apus, la această dată, nu se cunoşteau încă nici în traduceri. Acelaşi istoric ne mai spune că, după descoperirea Bizanţului de către cruciaţi, se creează în Europa curentul ca tinerii să vină aici, în Răsărit, pentru a-şi desăvârşi studiile. Iar intelectualii noştri cunosc, desigur, cel puţin din istoria filosofiei, că bizantinul Gemistos Plethon introduce platonismul în Florenţa Renaşterii. În veacurile premergătoare Renaşterii, ne spune A.A.Vasiliev, tratatele de medicină ale Bizanţului ajunseseră manuale normative în şcolile apusene. Adăugaţi la aceste date, ce se pot înmulţi la nesfârşit, faptul că, după stingerea religiunilor păgâne, o mare parte din operele de artă, ce împodobeau templele, fuseseră adunate în cetatea imperială. Oraşul avea aspectul unui muzeu. Pentru colecţiile de manuscrise pe care le poseda, după vechiul model al Alexandriei, istoricii moderni îl numesc "biblioteca Europei". Iar împăratul Teodosie al II-lea, întemeietorul Universităţii, e numit cel dintâi "umanist". Şi dacă adăugăm extraordinara contribuţie adusă ştiinţelor juridice de codul teodosian, de codul justinian şi de basilicale, înţelegem mai bine rolul precumpănitor al Bizanţului ortodox în istoria umanismului şi în cultura europeană.

Iată de ce am spus la începutul acestei expuneri: noi suntem pentru clasicism **fiindcă ortodoxia ne obligă**. Ortodoxia aceasta, atât de necunoscută şi ridicul ponegrită, e formula unică a armoniei în spirit dintre contribuţia geniului omenesc şi revelaţia divină. Fără să renunţe la nimic din tezaurul revelat al credinţei, pentru apărarea căreia a dus cele mai eroice lupte, disciplina ei de două mii de ani ne învaţă cea mai largă înţelegere pentru strădaniile de înălţare ale omului.

D.N.I.Herescu, avântat de frumoasa pasiune a specialităţii sale, ne propune s-o lepădăm, pentru că "ideea romană, cultura latină e firul conducător al culturii româneşti".

Dar această idee romană noi o avem **prin Bizanţ** - prin Imperiul Roman de Răsărit - concretizată în istoria statului naţional, cu toate aşezămintele lui. Ea e astăzi, în această formă şi nu într-alta, un bun folcloric al neamului românesc. Cât despre "cultura latină", ea nu e atât de latină cât grecească. E doar un adevăr unanim acceptat că geniul a fost al Eladei, iar talentul de a-l imita al Romei. Şi dacă cultura Europei este, în substanţa ei, fuziunea clasicismului cu creştinismul, eu prefer Bizanţul ortodox care, în această privinţă, a dat tonul pentru toată lumea. Toate dogmele ecumenice *el* le-a formulat între veacurile IV şi VIII, cu împăraţii lui romani, cu ierarhii şi teologii lui răsăriteni. *El* cel dintâi a asimilat pe Platon în speculaţia mistică, generalizată apoi în Apus. *El* cel dintâi a încorporat antichitatea în subordinea credinţei. *El* cel dintâi a asimilat pe Aristotel în cugetarea dogmatică. Expresia acestei mari sinteze este un Sirian din afara imperiului, Ioan Damaschinul, dogmatistul consacrat al Răsăritului, care trăieşte în veacul VIII. Opera lui, **Izvorul cunoştinţei**, este lamura dogmelor ecumenice, expusă cu ajutorul unei logice aristotelice, iar în domeniul metafizicei celei mai înalte cu metoda neoplatonică a lui Dionisie Areopagitul.

E un lucru arhicunoscut în ştiinţa europeană că această operă e modelul dogmatic al Occidentului. Celebrele **Sentinţe** ale lui Petru Lombardul, adică dogmatica romano-catolică normativă în Evul Mediu apusean, e alcătuită după chipul şi asemănarea lui Damaschin. Acelaşi **Izvor al cunoştinţei** e modelul de care s-a slujit Toma d'Aquino la alcătuirea vastei sale opere **Summa theologica**, ce îndeplineşte până azi rolul directiv în cugetarea filosofic-religioasă a Europei occidentale. Şi dacă sistemul lui Aristotel a devenit baza consacrată a teologiei apusene, aceasta nu e opera umanismului occidental, care nu prea exista în acea vreme. Aristotel pătrunde în gândirea catolică pe două căi: prin **Logica** lui Damaschin, care e astfel părintele scolasticei şi e numit în Apus "întâiul scolastic", iar apoi prin comentariile filosofilor arabi, adică mahomedani. Am pomenit de asemeni că neoplatonismul intră în Occident prin Dionisie, dăruit în veacul VIII de împăratul bizantin Mihail.

Măduva speculaţiei dogmatice e Aristotel. Făuritorul acestei asimilări a gândirii antice în creştinism e însă Bizanţul. Precum se vede, "Europa latină", ce ni se propune ca far de orientare, e foarte orientală în originile ei! Şi când Henri Massis o apără împotriva "invaziei asiatice", prin cartea sa **Défense de l'Occident**, care l-a sedus şi pe d-l N.I.Herescu în atitudinea adoptată, el nici nu bănuieşte cât asiatism originar zace în adâncul acestei Europe latine!

Astfel, elementele permanente ale culturii occidentale, care sunt elementele permanente ale fiecărei culturi, noi Românii le avem date în însuşi izvorul lor: Bizanţul ortodox, de care ne leagă organic marea tradiţie spirituală a neamului nostru.

Notă:

Acest studiu al lui Nichifor Crainic, apărut iniţial în revista "Gândirea", a fost inclus mai târziu în volumul* Ortodoxie şi etnocraţie *(Editura "Cugetarea", Bucureşti, 1936), de unde l-am preluat şi noi, eliminând paginile de început şi un scurt pasaj privitor la Nicolae Iorga (consideraţii preliminare sau auxiliare, depăşite prin scurgerea vremii). Constatăm, din păcate, că nici astăzi raportul ortodoxie-clasicism nu este corect înţeles, cum nu este suficient cunoscut nici rolul Bizanţului în istoria culturii europene şi româneşti. Ne rămâne să sperăm într-o revigorare a studiilor bizantine în România, atât în mediul teologic, cât şi în cel laic. Ne-am gândit că paginile lui Nichifor Crainic ar putea stimula şi ele interesul tinerilor în această direcţie. Revista "Puncte cardinale" îşi propune, într-un viitor apropiat, să dedice un număr întreg Evului Mediu creştin, punând accentul pe civilizaţia şi spiritualitatea bizantină. E un nou pas necesar spre limpezirea identităţii noastre spirituale şi spre mai dreapta înţelegere a noţiunii de "europenism". Cei care vor să ne sprijine cu materiale sau cu sugestii sunt invitaţi să o facă în lunile următoare.

EMISIUNI FILATELICE DE CRĂCIUN

ale exilului românesc din SPANIA

Printre multele acțiuni prin care *Românii Liberi*, aflați în exil în Spania, au marcat participarea lor în lupta împotriva comunismului, a fost și lansarea de vignete poștale, emise cu prilejul evenimentelor semnificative din istoria și tradiția creștină a poporului român, profund refractar la ideologia atee marxist-leninistă.

În cele ce urmează vom prezenta scurte extrase din lucrarea Domnilor *Traian Popescu și Flor Strejnicu*, intitulată *DIN LUPTA EXILULUI ROMÂNESC DIN SPANIA ÎMPOTRIVA COMUNISMULUI*, lucrare în curs de apariție la Editura IMAGO - SIBIU.

Textele și imaginile reproduse sunt închinate Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului, dovedind prin caracterul lor național și creștin că în acei ani de restriște țara și exilul au fost una.

CRĂCIUNUL 1963

Românii Liberi lansează prima lor emisiune de vignete poștale pentru sărbătorirea Crăciunului și evocarea datinilor de odinioară, izvorâte din această sărbătoare creștină, la 23 decembrie 1963. Crăciunul - Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos era o zi de lucru ca oricare din săptămână. În educația atee dată tineretului, ne putem imagina mijloacele perfide la care s-a apelat pentru a le extirpa din suflete credința în nașterea ca om a Fiului lui Dumnezeu, baza religiei noastre, și pe care, cu toate persecuțiile la care s-ar fi expus, părinții căutau pe ascuns, cât mai puteau avea control asupra copiilor, s-o sădească și s-o mențină vie în sufletele lor. S-au emis 8 vignete poștale. Desenul reprezintă o celulă de închisoare și silueta unui deținut cu lanțuri și greutăți la picioare, pe care apar simbolurile comuniste, secera și ciocanul. Totul simbolizează neamul românesc încătușat de comunism. Printre gratiile ferestrei se strecoară lumina stelei de la Bethleem și, sub blânda ei mângâiere, deținutul își amintește de tradițiile românești ale Crăciunului de altădată: cântecele de stea, colindătorii și bucuria ce o aduceau în căminurile românilor. Imaginea colindătorului cu stea este reprodusă după o acuarelă a tinerei pictorițe române Oltea Vasilovschi, bucovineancă, moartă în exil la Düsseldorf, cu nostalgia plaiurilor și obiceiurilor românești, cunoscute numai din relatările părinților ei. Pe fiecare pereche de vignete, în limbile română, spaniolă, franceză și germană, este scris CRĂCIUNUL 1963 ÎN EUROPA DE EST, iar în partea de jos a coliței filatelice pe care o compun, ROMÂNIA LIBERĂ.

CRĂCIUNUL 1964

Pentru a sărbători Crăciunul anului 1964 și pentru a protesta împotriva minimalizării acestei sfinte zile a creștinătății de către regimul comunist, Românii Liberi emit o vignetă și două colițe filatelice după desenul Domniței Ileana, realizat în genul mozaicurilor bizantine. Vigneta poștală cu valoarea de 1 leu, în culorile verde, albastru, negru și auriu, precum și cele două colițe, reprezintă imaginea Fecioarei Maria, steaua, ieslea de la Bethleem cu pruncul Iisus și Arhanghelul Gabriel, mesagerul divin. Pe colițe apare în plus, în limba spaniolă sau engleză, rugăciunea: FECIOARĂ MARIA, SFÂNTĂ MAMĂ A LUI DUMNEZEU, NU ÎNGĂDUI COMUNISMULUI SĂ-ȚI CRUCIFICE FIUL A DOUA OARĂ. S-a emis un carton de prezentare-felicitare de Crăciun, al pictoriței Oltea Vasilovschi, pe care, în afara felicitărilor, apare, în mai multe limbi, textul: CREDEȚI ÎN ELIBERAREA ROMÂNIEI ȘI RELUAREA TRADIȚIILOR DE CRĂCIUN.

CRĂCIUNUL 1965

Românii Liberi au sărbătorit Crăciunul anului 1965 și printr-o emisiune filatelică - a treia cu acest subiect - aducând o inovație în iconografia românească: Fecioara Maria, Pruncul Iisus și păstorii care vin să i se închine sunt îmbrăcați în costume naționale românești. S-a emis și timbru-vignetă de 1 leu, policrom, precum și o coliță filatelică cu valoarea de 3 lei. Vigneta are în chenar textul imprimat cu caractere arhaice românești, reproducând versurile lui Eminescu: DIN VALUL CE NE BÂNTUIE,/ÎNALȚĂ-NE, NE MÂNTUIE!/PRIVIREA-ȚI ADORATĂ/ASUPRĂ-NE COBOARĂ,/O, MAICĂ PREA CURATĂ ȘI PURUREA FECIOARĂ, MARIE! Pe colița filatelică, în chip de icoană în triptic, apar pe rând imaginea Fecioarei cu Pruncul Iisus, cei trei păstori și Arhanghelul Gabriel. De asemenea este inserată prima frază din cunoscuta rugăciune: CU NOI ESTE DUMNEZEU, ÎNȚELEGEȚI NEAMURI ȘI VĂ PLECAȚI!

CRĂCIUNUL 1966

Este a patra emisiune filatelică cu care Românii Liberi sărbătoresc Crăciunul, în care atât pe vignetă, cât și pe coliță, apare același desen cu Fecioara Maria și Sfântul Iosif, în costume naționale românești, îngenunchiați lângă leagănul Pruncului Iisus, înfășat după tradițiile străbune și încălzit de suflarea animalelor care veghează misterul nașterii, ca om, a Fiului lui Dumnezeu, în ieslea din Bethleem. Fondul vignetei, ca și al coliței, este auriu, iar valoarea pentru ambele este de 1 leu.

ROMÂNIA LIBERĂ

MÂNTUIEȘTE DOAMNE POPORUL TĂU ȘI BINECUVINTEAZĂ MOȘTENIREA TA!

CRĂCIUNUL 1968

În completarea manifestărilor Românilor Liberi legate de aniversarea a 50 de ani de la realipirea Transilvaniei la patria mamă, România, înfăptuită la 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia, s-a luat hotărârea ca emisiunea de Crăciun a anului 1968 să fie închinată Bisericii Române Unite cu Roma, care împlinea la acea dată douăzeci de ani de persecuții și martiraj. S-au emis trei vignete poștale cu valoarea de 1 leu fiecare, reproducând figurile a trei episcopi greco-catolici torturați de comuniști în România. Pe fiecare vignetă apare efigia unuia din martiri, unul din momentele istorice ale Blajului și desenul din cele două emisiuni de Crăciun anterioare. Astfel, pe fond cafeniu deschis, figura P.S.S.IOAN SUCIU, Administratorul Apostolic al Mitropoliei Unite cu Roma de la Blaj, este însoțită de Catedrala Unită din același oraș. Pe fond vișiniu, efigia Episcopului Vasile Aftenie, Vicarul Mitropoliei de la Blaj la București, este însoțită de Palatul Mitropoliei din Blaj. A treia vignetă este pe fond albastru, cu efigia P.S.S.Iuliu Hossu, Episcop al Clujului și primul Cardinal Român, și are în centru Cetatea Blajului. Fiecare vignetă poartă cuvintele ROMÂNIA-POȘTA 1948-1968, precum și un text în limba engleză: FELICITĂRI ȘI O RUGĂCIUNE PENTRU LIBERTATEA BISERICII ROMÂNE CATOLICE UNITE. Românii Liberi, conștienți de rolul și de lupta dârză a Bisericii Române Catolice Unite pentru păstrarea romanității în Transilvania, în secolele de ocupație și persecuție ungurească, nu se puteau solidariza cu actul abuziv și arbitrar al desființării ei, patronat din ordinul Moscovei de conducerea de atunci a Patriarhiei Ortodoxe Române de la București, amintind sub această formă suferințele fraților noștri uniți.

Amenințări dinspre Răsărit

De o bună bucată de vreme, granițele de sud-vest ale fostului (oare?!) Imperiu bolșevic se află în flăcările unor conflicte interetnice. În ce măsură aceste conflicte regionale au la origine dorința sinceră de independență a populațiilor care se înfruntă în ciocniri armate, cu pierderi grele de vieți omenești, este greu de spus. Se pare însă că în mai toate aceste izbucniri de orgolii naționale, mâna Moscovei este prezentă, iar Occidentul, ca în multe alte situații în care Kremlinul a acționat contrar principiilor statuate prin Carta Națiunilor Unite, închide ochii pentru a nu-și periclita relațiile cu colosul euro-asiatic care stă și azi, ca și în trecut, amenințător, în coasta Europei.

Un exemplu concludent în acest sens îl constituie cazul Gruziei. Cât timp E.Sevarnadze nu s-a arătat grăbit să contribuie la metamorfozarea colosului comunist în Comunitatea de State, ademenitor și înșelător botezate, Independente, minorității abhaze din Gruzia i-a fost alimentată iluzia aceleiași neatârnări la care își adapă aspirațiile și alte "republici" ale fostului Imperiu roșu. Concomitent, împotriva guvernului condus de fostul ministru de externe al Uniunii Sovietice în perioada nereușitului experiment perestroikist, au fost ațâțate forțele militare fidele fostului președinte al republicii, Z.Gamsahurdia, ales prin scrutin și înlăturat prin puci militar. Dar, deși atât secesioniștii abhazi, cât și trupele fidele lui Gamsahurdia au înregistrat succese spectaculoase pe câmpul de luptă, ele s-au dovedit a fi efemere. Deîndată ce E.Sevarnadze și-a îndoit spinarea și a semnat actul de aderare a Gruziei la Comunitatea Statelor Independente, contestatarii săi au încetat presiunea armată și, pentru mai multă siguranță, sub pretextul "protecției" unei căi ferate locale, trupe rusești, probabil o altă Armată a XIV-a, au fost trimise la fața locului.

O privire atentă a evoluției frământărilor, atât a celor din interiorul Imperiului, cât și a celor din vecinătatea lui, conduce la concluzia că Moscova nu este câtuși de puțin dispusă să scape de sub control spațiul de la Caspica la Adriatica, chiar dacă Tratatul de la Varșovia nu mai există și Uniunea Sovietică nu mai supraviețuiește în forma anterioară perestroikăi gorbacioviste. Cei care s-au bucurat că imperialismul comunist a murit odată cu dezmembrarea Uniunii Sovietice, se pare că au dat dovadă de un optimism lipsit de temei. Imperialismul rus care i-a luat locul se dovedește a fi tot atât de agresiv ca și precursorul său. Utilizând șantajul economic asupra fostelor "republici unionale", Rusia le obligă să adere la Comunitatea Statelor Independente, șantaj care, în anumite privințe, se extinde și asupra foștilor membri ai CAER-ului. Și dacă acest șantaj este mai puțin evident în relațiile Rusiei cu alte state din fostul lagăr socialist, șantajul exercitat asupra României este străveziu, iar cel asupra Basarabiei este direct și brutal. O situație care, dincolo de rațiunile economice ce o justifică, are și un puternic temei politic. Atât conducătorii României, în frunte cu președintele Ion Iliescu, cât și cei ai Basarabiei, începând cu Mircea Snegur, au fost legați, în trecut, prin tainice legături cu Moscova, legături de care ne îndoim că ar fi încetat să mai funcționeze. O temere îndreptățită dacă ne gândim la amenințarea directă făcută de fostul premier Th.Stolojan care, în momentele în care Europa se arăta reticentă în a ne accepta, afirma că aderarea la Occident nu este o soluție unică la problemele cu care este confruntată România. Tot atât de bine și cu același folos ne putem alătura celuilalt centru economic, Comunității Statelor Independente. Iar dacă ne aducem aminte că în zilele în care delegația țării noastre bătea la poarta Comunității Europene, actualul prim-ministru, Nicolae Văcăroiu, se găsea la Moscova, o prezență cu accente de avertisment, bănuielile cu privire la existența unor angajamente și obligații secrete care îl leagă, în continuare, pe conducătorii de la București de Moscova, prind contur de certitudine.

Cât privește Basarabia și conducerea de la Chișinău, afirmația făcută de tânărul basarabean Valentin Botnariuc în Parlamentul României, cu prilejul aniversării Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, este edificatoare: "Moldova" (dintre Prut și Nistru - n.n.) "este Independentă numai față de România!" Fără să se fi împiedicat de faptul că Parlamentul de la Chișinău a refuzat să aprobe aderarea Basarabiei la Comunitatea Statelor Independente, dl.Mircea Snegur, ca un autentic satrap gubernial, a semnat cu de la sine putere, acordul. Folosind un procedeu în contradicție cu Constituția, președintele Moldovei s-a conformat "imperativului" intrării (de fapt, rămânerii) Basarabiei sub aripa ocrotitoare a Rusiei. Invocarea, în sprijinul acestui act, a unor legături tradiționale ale Basarabiei cu republicile din fosta Uniune Sovietică, ca și sublinierea rațiunilor economice care determină orientarea spre Răsărit, nu pot ascunde realitatea tragică a faptului că interesele naționale majore ale românilor sunt nesocotite și trădate atât de guvernanții de la București, cât și de cei de la Chișinău.

Cumplita dramă a lui Ilie Ilașcu și a camarazilor săi târâți într-o farsă judiciară, aducătoare de moarte, trebuie să fie un avertisment, iar cușca în care sunt ținuți acești mărturisitori ai românismului Basarabiei, un momento pentru soarta pe care expansionismul panslavist, întruchipat de Rusia de totdeauna, o pregătește în tăcere și cu perseverență neamului românesc, această insulă de cultură și civilizație latină din Răsăritul Europei.

Într-o lume în care viața politică este subordonată și dominată de valoarea morală, revenirea provinciilor înstrăinate, Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herței la trupul Țării, ar fi trebuit să fie de mult înfăptuită. Ocuparea acestor provincii de Uniunea Sovietică s-a făcut în urma încheierii unei înțelegeri abuzive, Pactul Ribbentrop-Molotov. Democrațiile Occidentale și în primul rând Statele Unite au condamnat acest pact, dar nu au făcut nimic pentru a-i desființa consecințele. Celui de al doilea semnatar al cârdășiei pecetluite în 1939, Uniunii Sovietice, iar astăzi moștenitoarei ei, Rusiei imperiale, din motive de echilibru mondial, nu trebuia să-i fie umbrit prestigiul și diminuată puterea prin retrocedări teritoriale. Cât privește popoarele mici, acestea pot fi nesocotite!

Astfel de calcule meschine, chiar dacă, pentru perioade mai scurte sau mai lungi, pot promova injustiția în raporturile internaționale, nu au însă puterea de a suspenda operanța normelor morale. Faptul că ambasadorul Ucrainei a părăsit ostentativ sala Parlamentului când, în cadrul aniversării Unirii din 1918, au fost amintite provinciile românești aflate sub stăpânire străină, este o dovadă de slăbiciune. Slăbiciunea răufăcătorului pus în fața adevărului. Iar faptul că ambasadorul Ungariei l-a urmat, este o dovadă de adâncă miopie politică, pentru a folosi cea mai blândă caracterizare posibilă.

Nicolae POP

Rugaciune pentru România

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu cel care ai venit în lume să ne mântuiești pe toți, cu sufletele pline de evlavie, Ție astfel ne rugăm:

Îndură-Te Doamne de țara noastră și neamul nostru și ajută-l să-și găsească, calea cea dreaptă.

Coboară Duhul Tău cel Mângâietor să le curățească întinăciunea și să le întoarcă blândețea și frica de Tine, Doamne.

Luminează Doamne, mințile celor care din pricina amărăciunilor și umilințelor nu văd calea cea dreaptă.

Încălzește Doamne, inimile celor care învrăjbiți de diavol au uitat sa-și iubească aproapele și să ierte vrăjmașilor.

Sădește Doamne în sufletele lor mândria muncii cinstite și bucuria de a-și agonisi pâinea cu sudoarea frunții.

Apără-i Doamne de cei care încă vor să ne ducă țara și neamul la pieire.

Slobozește Doamne neamul nostru din jugul minciunii, urgi, pizmei și egoismului.

Învață-i Doamne să se rabde unii pe alții așa cum Tu ne rabzi pe noi toți.

Stinge pofta celor care pentru binele lor își asupresc semenii.

Încălzește-le Doamne inimile, tămăduiește-le rănile și îmbrățișează-i în nețărmurita Ta dragoste.

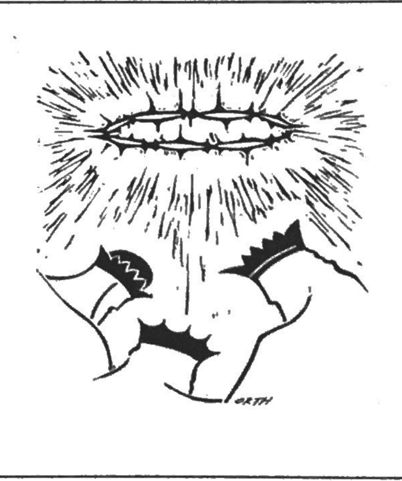
Odihnește Dumnezeule sufletele celor care si-au dat bunul cel mai de preț pentru credință și dreptate.

Cu capetele plecate, genunchii îndoiți și inimile frânte, ridicăm această rugăciune către Tine, Doamne Bunule și Ție îți strigăm:

Auzi-ne Doamne și trimite Mila Ta peste neamul nostru românesc.

Că numai a Ta este puterea și mărirea și numai Tu vei întoarce răurile neamului nostru la matca străbună, ca să se laude numele Tău în veac, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

(rugăciune cuprinsă în slujbele duminicale ale bisericii ortodoxe române "Buna Vestire" din Sydney, adaptată după un text apărut în Revista Solia din SUA și semnată de Manuela Cruga).

LUMEA ARABA, adevar şi prejudecată

9. FITNA (Primul război civil)

Othman ibn Affan, cel de al treilea calif legitim, a continuat politica de cuceriri iniţiată de predecesorii săi, Abu Bakr şi Omar. În timpul califatului său a fost cucerită Cartagina (648), insula Cipru (649), Istahar, vechiul Persepolis, (650) şi întreaga regiune de la Oxus până dincolo de Syrta Mare. Ceea ce însă i se reproşează lui Othman este favorizarea peste măsură a aristocraţiei meccane, clanul Omayya, din care făcea parte.

În perioada de afirmare a noului crez religios, membrii ramurei Omayya din tribul Coreişiţilor au fost adversari îndârjiţi ai lui Mahomed şi ai tuturor rudelor sale din ramura Haşemită a aceluiaşi trib, ei văzând în Profet şi în adepţii săi uzurpatori ai privilegiilor de care se bucurau în Mecca preislamică. După ce însă învăţătura lui Mahomed a fost îmbrăţişată de toată populaţia arabă, din oportunism, Omayyazii s-au convertit la noua religie şi, după moartea lui Omar, s-au grăbit să se stabilească la Medina pentru a profita din plin de înrudirea cu noul calif.

Dar spiritul de clan, tolerat de Othman, nu a fost singura trăsătură negativă care submina unitatea Islamului. La numai un deceniu de la moartea Profetului, Islamul, victorios pe câmpurile de bătălie, dădea deja semne de slăbiciune internă. În capitala politică a Imperiului, Medina, s-au format două partide care se duşmăneau: *"Refugiaţii din Mecca"* şi *"Prietenii Profetului din Medina"*. Dar nu numai atât. Principalelor centre ale Islamului, Mecca şi Medina, li se opuneau noile reşedinţe provinciale, Damasc, Kufa şi Basra. Aristocraţia coreişită îşi disputa întâietatea cu democraţia beduinilor, iar clanul Omayya, condus de Muawiya, guvernatorul Siriei, fiul lui Abu Sufian, odinioară cel mai înverşunat adversar al Profetului, se găsea în conflict deschis cu rudele lui Mahomed din clanul Haşem.

În anul 654, un evreu din Basra convertit la islamism a început să răspândească învăţătura că Mahomed va învia, că până atunci Ali, nepotul Profetului, este singurul său reprezentant legitim şi că Othman este un impostor, iar sprijinitorii săi o bandă de tirani fără Dumnezeu. Izgonit din Basra, agitatorul s-a refugiat la Kufa. Gonit şi de aici, fuge în Egipt, unde predicile sale sunt ascultate şi câştigă adepţi înfocaţi. Din rândul lor, cinci sute de musulmani egipteni fanatici pornesc în pelerinaj la Medina, unde îi cer lui Othman să-i cedeze demnitatea de calif lui Ali. Cum Othman nu le-a îndeplinit cererea, au pătruns cu forţa în palatul rezidenţial şi l-au asasinat (656). În urma acestui act de răzvrătire, fruntaşii Omayyazi fug de la Medina în Siria, unde era guvernator Muawiya, căpetenia clanului. În urma lor, partidul haşemit preia conducerea şi îi încredinţează lui Ali demnitatea de calif.

În tinereţe Ali fusese un model desăvârşit de cucernicie. La data numirii sale în funcţia de calif avea cincizeci şi cinci de ani şi era la fel de retras ca şi în tinereţe, manifestând aversiune faţă de imixtiunea politicii în religie, ca şi faţă de poluarea cucerniciei cu intrigile partizane. Întrebat ce pedepse se cuveneau asasinilor lui Othman, el a tergiversat răspunsul până când aceştia au reuşit să fugă. În schimb, imediat ce a preluat funcţia de calif, i-a destituit din funcţiile lor pe toţi demnitarii omayyazi. Cei mai mulţi au refuzat însă să se supună, iar Muawiya, în loc să predea funcţia de guvernator, s-a declarat făţiş împotriva noului calif. Tribul coreişiţilor, care era dominat de Omayyazi, s-a alăturat lui Muawiya, Zubair şi Talha, *"tovarăşii Profetului"* s-au pronunţat împotriva lui Ali, iar Aişa, văduva lui Mahomed, s-a refugiat de la Medina la Mecca, punându-se în fruntea răzvrătiţilor. Când musulmanii din Basra s-au declarat de partea rebelilor, Ali s-a adresat partizanilor săi din Kufa, promiţându-le că va strămuta capitala Imperiului în acest oraş dacă va fi sprijinit în lupta împotriva contestatarilor săi. *Astfel se dezlănţuie Fitna, primul război civil care sfâşie unitatea Islamului.*

Prima înfruntare între armatele celor două partide a avut loc la Choraiba, în sudul Iraqului. Ea este consemnată în istoria Islamului sub denumirea de *"Bătălia cămilelor"*, deoarece Aişa, văduva Profetului şi sprijinitoarea clanului Omayya, care-l ura pe Ali, a apărut pe câmpul de luptă călare pe o cămilă. Victoria i-a surâs lui Ali. Zubair şi Talha au fost ucişi în luptă, iar Aişa, făcută prizonieră, a fost trimisă cu toate onorurile înapoi la Mecca. După victorie, Ali şi-a instalat reşedinţa la Kufa, în apropierea anticului Babilon, aşa cum promisese.

Conflictul nu se încheie însă aici. Muawiya ridică o nouă armată împotriva lui Ali, califul legitim, din dorinţa de a-l înlătura şi a readuce la conducerea Imperiului vechea oligarhie coreişită, pe care Mahomed o marginalizase. Cele două armate s-au ciocnit la Siffin, pe Eufrat şi trupele credincioase lui Ali erau pe cale să obţină o nouă victorie. În faţa acestei situaţii, Amr ibn al-As, conducătorul armatei omayyade, uzează de un şiretlic. El pune în vârful lăncilor cavaleriei sale file din Coran şi cere ca dreptatea cauzei celor două partide să nu se hotărască pe câmpul de luptă, ci printr-un arbitraj, aşa cum grăia învăţătura lui Mahomed. Ali a acceptat această propunere şi au fost aleşi judecătorii care urmau ca, într-un interval de şase luni, să decidă de partea cui era dreptatea.

În acest răstimp, în partidul lui Ali are loc o sciziune. Dizidenţii îşi iau denumirea de "charijiţi" (cei care s-au separat) şi formează o grupare religioasă aparte, cu organizare şi armată proprie. În vederile lor, califul trebuia să fie ales de popor şi tot poporul avea dreptul să-l destituie, dacă se dovedea necorespunzător. Ei condamnau viaţa de lux şi îmbuibare pe care o duceau noii conducători ai Islamului, iar unii dintre ei erau adevăraţi anarhişti religioşi, recunoscând numai autoritatea lui Dumnezeu. Ali a încercat să-i readucă în tabăra sa prin convingere, dar nu a reuşit. Cu timpul, cucernicia Charijiţilor s-a transformat în fanatism, degenerând în nerespectarea legii şi în acte de violenţă. Neavând altă soluţie, Ali le-a declarat război şi numai pe această cale a reuşit să-i aducă la supunere.

Între timp comisia de arbitraj a decis că atât Ali cât şi Muawiya trebuiau să renunţe la pretenţiile lor de a deţine demnitatea de calif. Ali a acceptat decizia, dar Amr, reprezentantul lui Muawiya, a respins-o, declarându-l pe acesta noul calif. În timpul acestei stări de confuzie cu privire la persoana care era îndreptăţită să ocupe funcţia supremă a Islamului, în apropiere de Kufa, un fanatic Charijid s-a apropiat de Ali şi i-a despicat capul cu o sabie otrăvită (661). Locul unde a fost asasinat cel de al patrulea calif legitim a devenit sanctuar şi loc de pelerinaj pentru partizanii săi. Ei s-au constituit într-o sectă distinctă de restul Islamului, *"Şia"* (în arabă, partid), în sânul căreia Ali este venerat ca *"Wali"*, adică reprezentantul lui Allah pe pământ, iar mormântul său este considerat la fel de sfânt ca şi Caaba din Mecca.

Musulmanii din Iraq l-au ales ca succesor la funcţia de calif pe Hasan, unul din cei doi fii ai lui Ali, dar Muawiya a contestat această alegere, s-a proclamat calif şi a pornit în fruntea trupelor sale spre Kufa. În faţa primejdiei, Hasan nu găseşte energia să se lupte şi face act de supunere. Muawiya îi acordă o pensie substanţială, dar îi stabileşte lui şi fratelui său Husein, celălalt fiu al lui Ali, rezultat din căsătoria cu Fatima, fiica Profetului, domiciliu obligatoriu la Mecca. Aici Hasan se căsătoreşte cu o sută de soţii şi moare în vârstă de patruzeci şi cinci de ani, probabil otrăvit de una din ele.

Prin Muawiya, aristocraţia coreişită a reuşit, într-un anumit fel, să câştige războiul împotriva lui Mahomed. Locul *"republicii teocratice"* întemeiate de Profet este luat de o monarhie ereditară laică, deşi suveranii omayyazi se vor denumi, în continuare, califi. Pentru a marca începutul unei noi ere în istoria Islamului, capitala Imperiului este mutată de la Medina la Damasc şi, deşi cu ezitări, în cele din urmă, întreaga lume musulmană va accepta noua situaţie.

* * *

Prin preluarea puterii de către Muawiya se pune capăt primei forme de guvernare a Islamului, *califatul legitim*, aşa cum este ea denumită de ortodoxia musulmană. Dar consecinţa cea mai gravă a dramaticelor evenimente din anul 661 a constituit-o ruptura definitivă a lumii islamice. De o parte, trunchiul ortodox, Islamul sunnit, rămas fidel orientării medineze; de cealaltă parte ramura şiită, alcătuită din adepţii lui Ali, care consideră până în ziua de astăzi că acţiunea lui Muawiya a fost o uzurpare şi deci contrară adevăratei învăţături a Profetului. Ei îi contestă, în primul rând, pe Othman şi apoi tot ceea ce a urmat în evoluţia instituţiilor Islamului oficial. Pentru şiiţi, singurul succesor legitim al Profetului a fost Ali, uitând că de fapt sub conducerea lui Abu Bakr, Omar şi, chiar în timpul califatului lui Othman, s-au înfăptuit marile cuceriri care au creat uriaşul Imperiu islamic şi, ceea ce este poate mai important, s-a cules şi selectat Revelaţia Profetului, comunicată de acesta oral apropiaţilor săi, care au redactat apoi în scris Coranul, liantul spiritual recunoscut de toată lumea musulmană, indiferent de poziţia partizană sau de orientarea sectară. *"Pentru noi astăzi este clar"*, afirmă Claude Cahen în lucrarea sa ISLAMUL, *"că epoca cuceririlor a generat, în mod firesc, o criză de creştere care s-a manifestat, în principal, ca o criză religioasă"*. Privind atent evoluţia ulterioară a Islamului şi a lumii arabe suntem nevoiţi să constatăm profunzimea şi perenitatea acestei crize, dar mai ales imposibilitatea găsirii unei soluţii care să o rezolve sau cel puţin să o atenueze.

* * *

Ramura şiită a Islamului numără, în prezent, în jur de 50 de milioane de adepţi, ceea ce reprezintă cam a zecea parte din totalitatea musulmanilor. Ei constituie majoritatea populaţiei din Iran şi Iraq, dar sub formă de grupuri sectare, desprinse din truchiul porincipal ei sunt împrăştiaţi pe toată aria de răspândire a mahomedanismului.

Cel mai numeros grup de orientare şiită sunt *"imamiţii"*. Conform credinţei lor, lui Ali, ginerele lui Mahomed, i-au urmat doisprezece succesori legitimi, imamii. (De aici şi denumirea de şiiţi duodecimani). Cel de al doisprezecelea imam a ieşit de pe scena istoriei, dar trăieşte în stare de ocultare şi va apare la sfârşitul lumii ca *Mahdi*, mântuitor. Din secolul al XVI-lea, religia imamită a devenit în Iran religie de stat. În absenţa imamului ocultat, secta este condusă învăţaţii din domeniul religios, *aiatolahii*, care sunt reprezentanţii imamului pe timpul absenţei acestuia.

Un alt grup şiit îl constituie secta *"ismailiţilor"*, denumiţi şi şiiţi septimani, deoarece nu-l recunosc ca pe al şaptelea imam pe Musa al Kasim, ci pe Ismail (m.760), fiul celui da al şaselea imam, Djafar as-Sadik (m.765). La baza rupturii de trunchiul imamit stau următoarele fapte. Ismail a fost înlăturat de la succesiune de tatăl său, Djafar, deoarece avea obiceiul să bea vin, încălcând astfel una din prescripţiile Coranului. Partizanii lui Ismail nu au fost însă de acord cu această decizie şi la moartea sa, survenită cu cinci ani înaintea morţii tatălui său, au negat că ar fi murit. Ei pretindeau că, după ce a înfăptuit câteva vindecări miraculoase, s-a ascuns (din nou mitul imamului ocultat) şi că va reveni ca Mahdi. Fiii lui Ismail, în urma persecuţiilor, au părăsit Medina. Cel mai vârstnic, Mahomed, a propăvăduit învăţătura sectei mai întâi în Chorasan şi apoi în India, iar Ali, fiul cel mic, în Siria şi apoi în Maghreb.

În jurul anului 1090, Hasan as-Sabbah a pus bazele unui ordin secret al ismailiţilor în cetatea Alamut din munţii Siriei. Membrii acestui ordin au fost denumiţi de contemporani *"hasasini"* (fumători de haşiş). Superiorul ordinului, *"Bătrânul din munte"*, pretindea adepţilor săi supunere totală, ei fiind obligaţi să îndeplinească misiunile ce le erau încredinţate, de obicei acte teroriste. În schimbul acestei supuneri li se promiteau *"bucuriile paradisului"*, bucurii asemănătoare cu starea de euforie pe care o provoacă drogul extras din cânepă. (De la denumirea membrilor ordinului - hasasini, provine cuvântul asasin folosit în unele limbi europene). Ordinul hasasinilor a fiinţat până în anul 1256, când fortăreaţa Alamut - cuibul vulturilor - a fost cucerită de mongolii lui Hulagu.

Astăzi, secta ismailită mai are adepţi în Liban, populaţia druză, în India, conducătorul lor fiind Agha Khan, în Afganistan, în Oman, în Zanzibar şi în Africa de Nord. Spre deosebire de precursorii lor din Alamut, ismailiţii de astăzi sunt oameni paşnici şi cetăţeni loaiali statelor în care trăiesc.

Un ultim grup important şiit îl formează secta "zaidiţilor", constituită în jurul lui Zaid ibn Ali, cel de al cincilea imam (şiiţi quintamani), care a căzut în anul 740 într-o răscoală împotriva Omayyazilor. Imamii zaidiţi au domnit în Yemen până în 1962, unde secta pe care o conduc constituie şi astăzi cel mai important grup religios. Din punct de vedere dogmatic, ei sunt grupul şiit cel mai apropiat de orientarea ortodoxiei sunnite.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

Evreii în ROMÂNIA

Pentru a înțelege situația în care se găsea Mica Românie în urma obligației de a respecta articolul 44 din Tratatul de la Berlin, semnat la 28 iulie 1878, de către Marile Puteri, prin care guvernul român era obligat să modifice articolul 7 din Constituție în sensul de a se acorda cetățenie și deci drepturi politice și civile, egale cu cele ale românilor, tuturor veneticilor evrei care invadau în valuri țara, să-l ascultăm pe Nicolae Iorga, care scrie următoarele rânduri în capitolul final al ISTORIEI EVREILOR ÎN ȚĂRILE NOASTRE: *"Totuș intervențiile străine, hrănite de elementele evreești bogate din țară, nu se opriră. În anul 1878, ele puseră condiții recunoașterii independenței, câștigate cu jertfe de sânge, a țerii și grămădiră umilințe asupra României independente, care nu se putea sinucide, dând politicește jumătate din ea în puterea Evreilor moldoveni, dispuind de capitaluri și uniți printr-o admirabilă solidaritate de rassă, dar lipsiți de simțul ordinei de Stat ca și de respectul față de drepturile populației întemeietoare a Statului și locuitoare, prin peste 5.000.000 de oameni, a tuturor satelor ei. Și, precum Kogălniceanu apărase satele de alcoolul și cămata evreească, D-l Maiorescu apără demnitatea României de insulta primirii străinilor prin voința străinilor și fără ca ei să fi cerut măcar acest privilegiu... Desigur că nici unul dintre acești bărbați de Stat nu poate fi taxat de trecerea la antisemitism, care, ca o concepție religioasă, n-a existat niciodată în România, decât în legătură cu persoane fără însemnătate politică. Nu mai vorbim de atitudinea energică de împotrivire a marelui învățat B.P.Hașdeu, adesea amestecat și în viața politică".*

Reacțiunea dârză împotriva revizuirii Constituției a pornit de la Iași, ea fiind organizată de marele patriot Alexandru D.Holban. Un nume care aparține galeriei marilor personalități politice din cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea, trecut astăzi, din păcate, sub tăcere, probabil tocmai din cauza neobositei activități pe care a desfășurat-o pentru a semnala și combate primejdia reprezentată de invazia evreilor în România. Citând scurta prezentare pe care i-o face acestui mare român ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ - PUBLICATĂ DIN ÎNSĂRCINAREA ȘI SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI PENTRU LITERATURĂ ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN de DR. C.DIACONOVICH, editată la Sibiu în anul 1900 în Editura W.Krafft, săvârșim o modestă reparație în încercarea de a nu lăsa să se aștearnă colbul uitării peste unul din multele nume pe care *"culturnicii"* zilelor noastre ar dori să le facă să dispară din conștiința poporului român.

Poziția adoptată de A.D.Holban în problema revizuirii articolului 7 din Constituție este fermă și intransigentă. El îi îndeamnă pe deputați *"a avea răbdare, așteptând ca Europa, mai bine luminată asupra propriilor sale interese, să devină mai echitabilă către noi, care reprezentăm în Orient ideile, cultura, instituțiile și interesele sale. Iar până atunci să ne inspirăm de la istoria noastră, care ne arată cum bătrânii noștri domnitori, în epocile critice, au preferat să sacrifice formele vane ale politicii externe, pentru a conserva fondul real al independenței lor naționale".*

La lucrările Camerei de revizuire au luat parte cele mai proeminente personalități ale timpului: V.Alecsandri, V.Conta, T.Maiorescu, P.P.Carp, Mandache Kostache, G.Mârzescu, I.C.Negruzzi, etc., toți conștienți de responsabilitatea pe care și-o asumă în fața națiunii prin hotărârea ce o vor adopta.

În acele memorabile zile de grea luptă pentru apărarea intereselor naționale s-au conturat două curente, aparent contrare, dar care, în fond, urmăreau același țel. Primul dintre ele, susținut de Vasile Conta și de o seamă de alți bărbați, din rândul cărora îi semnalăm pe C.Ghica, E.Ghica, I.C.Negruzzi, P.Cazimir, C.Ciupercescu, Nicolae Blaremberg și D.Rosetti-Tețeanu, respingea total ideea revizuirii. Cel de al doilea grup, era pentru o revizuire condiționată, în sensul propunerii făcute de A.D.Holban, propunere prin care se urmăra atingerea următoarelor două obiective: prezervarea intereselor naționale și adoptarea unei atitudini de deferență față de Marile Puteri.

Propunerea formulată de A.D.Holban a fost îmbrățișată de Cameră și prezentată de G.Mîrzescu, deputat de Iași, ales raportor al Comisiei însărcinate cu redactarea soluției de revizuire a articolului 7. Raportul a fost cetit în ședința Camerei din 26 iunie 1879, membrii comisiei fiind cu toții de acord în susținerea următoarelor patru principii care au stat la baza sa. *1. N-au existat și nu există în țară israeliți români, ci israeliți indigeni, adică născuți neasimilați nici prin limbă, nici prin moravuri și nici prin aspirațiuni cu națiunea română. 2. Împământenirea să se dea fiecărui străin, fără deosebire de credința religioasă, în mod individual și prin lege specială. 3. Formele de naturalizare să facă parte integrantă din Constituție. 4. Dreptul de a dobândi imobile rurale să fie un drept politic și nu civil.*

REVIZUIREA CONSTITUȚIEI

"Holban Alexandru, n.1836 în Iași, și-a făcut studiile în Francia, dobândind diploma de inginer-agricol de la Grignon. Întors în țeară la 1861 s-a semnalat în ziarele politice prin combaterea emancipării Ovreilor, și când în proiectul constituțiunii de la 1866 liberalii Rosetti-Brătianu voiau să introducă naturalizarea lor colectivă, H. împreună cu Dr.Fătu, Suciu, Poni, etc. (mai pe urmă "fracțiunea liberă și independentă") a compus o petiție de protestare a Moldovenilor cu vreo 35.000 iscălituri și în locul emancipării s-a introdus prin art. 7 al const. măsura restrictivă în contra drepturilor politice ale Ovreilor. Adversar al liberalismului cosmopolit, H. după absorbirea fracționiștilor în partidul liberal a trecut la conservatori și este astăzi junimist. Adeseori ales deputat și vicepresident al Camerei, H. a fost și epitrop general al casei Sf. Spiridon din Iași. De la 1866-86 a redactat mai multe ziare".

Articolul 7 revizuit a fost votat de Adunarea Deputaților în ședința din 6 octombrie 1879, nu după cum au cerut Marile Puteri, ci după cum a voit România Mică. Au votat pentru proiect 132 de deputați, contra 9 și s-au abținut doi. La Senat singurul care s-a pronunțat pentru nerevizuire a fost V.Alecsandri. Dar opoziția marelui poet era pur simbolică, deoarece toți senatorii erau de acord că singura soluție viabilă nu putea fi alta decât cea votată de Cameră. Și ca urmare proiectul de lege a fost votat fără nici o modificare și de Senat, la 13 octombrie 1879.

Legea de modificare a articolului 7 al Constituției a avut în vedere faptul că modificarea acestuia în sensul larg de a admite introducerea deodată, în masă, așa cum se ceruse prin Tratatul de la Berlin, a unui numeros element străin în corpul națiunii române, ar fi avut consecințe nefaste. Ca urmare această lege a inclus în prevederile ei o serie de dispoziții restrictive, care făceau naturalizarea mai grea decât era în trecut, sub prevederile codului civil.

În primul aliniat al legii se proclamă principiul că *"Deosebirea de credințe religioase și confesiuni nu constituie în România o piedică spre a dobândi drepturile civile și politice, și a le exercita".* Apoi continuă:

I. Străinul, fără deosebire de religiune, supus sau nesupus unei protecțiuni străine, poate dobândi împământenirea cu condițiile următoare:

a) Va adresa guvernului cererea de naturalizare, în care va arăta capitalul ce posedă, profesiunea sau meseria ce exercită, și voința de a-și stabili domiciliul în România;

b) Va locui în urma acestei cereri, zece ani în țară și va dovedi prin faptele sale că este folositor ei.

II. Pot fi scutiți de stagiu:

a) Acei care vor fi adus în țară industrii, invențiuni utile, sau talente distinse, sau cari vor fi fondat aci stabilimente mari de comerț sau de industrie;

b) Acei care fiind născuți și crescuți în România din părinți stabiliți în țară, nu s-au bucurat nici unii, nici alții vreodată de vreo protecție străină;

c). Acei care au servit sub drapel în timpul războiului pentru independență și care vor putea fi naturalizați în mod colectiv, după propunerea guvernului, printr-o singură lege și fără alte formalități.

III. Naturalizarea nu se poate acorda decât prin lege și în mod individual.

Ca un act de recunoaștere a meritelor celor care au participat la Războiul de Independență, 883 de evrei care serviseră în război, sub drapel, au fost, în mod excepțional, admiși în bloc ca și cetățeni români cu drepturi depline.

Atitudinea demnă și curajoasă a opiniei publice românești și, îndeosebi, a făuritorilor Constituției de la 1866, dacă a adus un câștig mare țării, i-a dăunat, în schimb, foarte mult pe plan extern, asmuțind toată presa occidentală, subordonată intereselor evreiești, împotriva poporului român și a conducătorilor săi. În rândurile acestei prese evreii erau prezentați drept victime ale violențelor și fanatismului unui popor barbar, denaturând astfel, în mod intenționat, o problemă de ordin strict economic și social într-una de persecuție religioasă. Fără a greși, se poate spune că după 1866 poporul român va fi ținut, ca urmare a propagandei iudaice, într-o stare de continuă tensiune în relațiile sale cu Occidentul. Un cât de mic și neînsemnat incident, în care una din părți era un evreu, avea darul să pună în mișcare evreimea de pretutindeni și să facă să zbârnâie telegraful peste tot întinsul globului.

În sprijinul celor afirmate mai sus, următorul exemplu este de natură să ilustreze capacitatea nelimitată de a calomnia de care au dat dovadă evreii în raporturile lor cu țara care îi adăpostea și cu populația în mijlocul căreia trăiau. În primul număr al ziarului evreiesc "Egalitatea" din 1890, Elias Schwartzfeld, referindu-se la aplicarea ordonanțelor guvernului cu privire la vagabonzii evrei care bântuiau satele Moldovei, precum și la expulzarea a 10 evrei în Turcia, prin Galați, scria: *"Situația evreilor în țară este excepțională, monstruoasă. Fie că ne îndreptăm ochii spre poziția lor socială sau politică, fie că ne aruncăm privirea spre interiorul comunităților, spectacolul este searbăd și dezgustător. Politicește, goana brutală din anii 60-70, nemiloasă și barbară, condusă de niște cinovnici neumani, cărora ocârmuirea le dase un harapnic în mână, izgoni bătrâni, femei și copii în toiul iernii de la vetrele lor, care cu sbirii săi sălbateci, prindea oamenii cu arcanul în mijlocul ulițelor sub pretext de vagabondaj și-i îneca fără milă în valurile Dunării bătrâne, ațâța revolte prin târguri spre a se arunca cu bătaie și cnut asupra unor nevinovați dezarmați, spre a le sparge ușile și geamurile, a le sfâșia sulurile legii, a răni de moarte pe unii și spre a osândi mai apoi pe victime - a luat, ce e drept, sfârșit".* O înlănțuire de minciuni și calomnii grosolane ce se puteau tipări și difuza în țara noastră unde, la acea dată, evreii își puteau permite totul.

În fond nimic nou față de atitudinea pe care o au astăzi atât evreii din țară, cât și cei din Occident. De câte ori cineva își reamintește că ideologia comunistă a fost creată de evrei, dar nu pentru evrei, ci pentru creștini, de câte ori cineva își amintește că mulți, foarte mulți din organizatorii și conducătorii aparatului de represiune care a terorizat poporul român timp de o jumătate de veac și a săvârșit un adevărat genocid împotriva celor care s-au opus comunismului, au fost evrei, de câte ori cineva își ia inima în dinți și contestă cu indignare cifra pusă în sarcina poporului român din totalul victimelor holocaustului, de atâtea ori îndrăznețul este înfierat ca antisemit. Și nu numai atât, dar Eminența Sa Domnul Șef-Rabin Moses Rosen se supără și-l reclamă pe imprudent Domnului Iliescu, neuitând totodată să atragă atenția obștii românești că pentru astfel de pricini se poate să nu ni se acorde **"clauza"** și să fim șterși de pe lista cine știe căror ajutoare și binefaceri din Occident care depind de cumințenia noastră, dar și de bunăvoința Domniei Sale, așa cum au depins și în trecut când, în calitate de emisar al lui Nicolae Ceaușescu, a pledat, cu succes, cauza României comuniste dincolo de Atlantic. Hotărât lucru, se pare că și astăzi, ca și în trecut, adevărului îi este sortit să fie antisemit!

(va urma)

La Editura "Gordian" din Timişoara s-a publicat, în ediţie fotocopiată, cartea **Pentru Legionari** (1936) a lui Corneliu Z.Codreanu (1899-1938). Ea stă în fruntea bibliografiei fundamentale a legionarismului interbelic, alături de **Cărticica şefului de cuib**, de **Cranii de lemn** a lui Ion I.Moţa şi de **Crez de generaţie** a lui Vasile Marin. Nimeni nu este îndrituit să judece legionarismul făcînd abstracţie de aceste volume sau de documentele marilor procese legionare dintre 1924-1938 (reamintim că dosarul procesului din 1938, intentat Căpitanului, a fost retipărit nu de demult în volumul **Din luptele tineretului român: 1919-1939,** editat sub egida Fundaţiei Buna Vestire din Bucureşti). Să sperăm că în curînd se vor reedita şi-n ţară scrierile lui Ionel Moţa şi Vasile Marin, chiar dacă, deocamdată, tot în ediţii fotocopiate. Desigur, pe viitor se impun şi nişte ediţii noi, adnotate, comentate şi ilustrate, adică cu tot aparatul istoric şi critic necesar, conform exigenţelor actualităţii.

Tinerii care n-au luat contact pînă acum cu paginile lui Corneliu Codreanu vor avea prilejul să descopere o carte încă vie, deopotrivă autobiografică, istorică şi doctrinară, a unui mare român şi a unui pe nedrept desconsiderat gînditor creştin, fără îndoială una dintre cele mai complexe şi mai influente personalităţi din istoria României moderne(pe linia deschisă de Tudor Vladimirescu şi continuată de Nicolae Bălcescu, Avram Iancu sau Mihai Eminescu).

Dacă este cineva interesat de problema legionară, atunci de aici trebuie să pornească, iar nu de la răstălmăcirile ovreieşti ale d-lui Zigu Ornea (care s-a apucat să comită în paginile revistei "Dilema", plin de tupeu, cu obişnuitele dumnealui erori de logică şi de informaţie, precum şi cu ticurile clasice ale discursului iudeo-masonic, un **Breviar** de istorie legionară, bazat mai mult pe zvonuri, prejudecăţi curente şi conexiuni fanteziste, cum ar fi afirmaţia înlemnitoare că "Eugen Ionescu, bun cunoscător al fenomenului, l-a fixat, memorabil, în **Rinocerii**"!!!). Şi pentru că veni vorba, îl felicităm în treacăt pe studentul Sorin Cucerai pentru pertinenta sa intervenţie în apărarea lui Nae Ionescu (a se vedea Nr.41 al "Dilemei", rubrica "Aduse cu poşta"), încheiată cu această concluzie la care ne îngăduim să subscriem:"...Eugen Simion schiţînd portretul lui Noica şi Zigu Ornea pe cel al lui Nae Ionescu reuşesc...pagini memorabile de literatură a absurdului. Chiar dacă acest efect e involuntar".

Cert rămîne un lucru: că un Nae Ionescu sau un Corneliu Codreanu, dacă mai pot stîrni, după mai bine de o jumătate de veac de la moarte, atîtea patimi şi controverse, atunci înseamnă că spiritele lor au rămas, fiecare în felul său, vii şi lucrătoare în lumea românească; altminteri despre ei s-ar tăcea sau s-ar pomeni doar tangenţial, ca despre toate lucrurile dispărute şi inactuale. Cîtă vreme trezesc admiraţia şi încrederea unora sau ura şi teama bolnavă a altora, ei rămîn **contemporanii** noştri.

La o altă editură timişoreană - "Marineasa" - a apărut vol.I din mult aşteptatele memorii ale d-lui ing.Ion Gavrilă-Ogoranu, un adevărat "haiduc" anticomunist, care a scăpat mereu printre degetele Securităţii. Cartea se intitulează **Brazii se frîng, dar nu se îndoiesc. Din rezistenţa anticomunistă în Munţii Făgăraşului** (formularea metaforică din titlu, doar aparent obscură, aparţine "bădiei" Traian Trifan, căruia cartea îi şi este închinată). D-l Gavrilă mărturiseşte:"Am scris aceste rînduri în memoria celor ce au luptat şi au murit în acei ani, 1948-1957, în rezistenţa armată anticomunistă făgărăşeană şi care nu au nici mormînt, nici cruce". Ediţia, destul de bine realizată (cu excepţia lipsei unui Sumar orientativ), cuprinde şi interesant material fotografic, precum şi o utilă hartă (înfăţişînd "Zona de acţiune a grupului carpatin făgărăşean"). Lansarea s-a făcut în ziua de 11 noiembrie 1993, la Salonul "Vega" din Timişoara (unde editorul şi autorul i-au avut ca invitaţi, printre alţii, şi pe scriitorii Marcel Petrişor şi Viorel Gheorghiţă, la rîndul lor foşti deţinuţi politici şi vajnici luptători anticomunişti).

Editura "Cartea Românească" se onorează publicînd excelentul volum de aproape 600 de pagini al regretatului Ion Cîrja (1922-1975), intitulat **Canalul morţii** (este vorba, fireşte, de o carte-document, dar şi cu mari virtuţi literare, despre Canalul Dunăre-Marea Neagră, unul dintre cele mai sinistre lagăre de muncă forţată din perioada stalinistă). Volumul este structurat în 5 capitole, la care se adaugă un "Cuvînt înainte" al autorului şi un "Appendix". D-l Victor Grigorescu ne dă un util - dar insuficient - "Cuvînt despre autor" (născut în America, din emigranţi transilvăneni, reîntors în ţară cu familia în 1927, ajuns doctor în Drept, încarcerat între 1949 şi 1964, apoi revenit în S.U.A. în 1965, acolo unde se va şi stinge din viaţă, prematur, zece ani mai tîrziu). **Canalul morţii** nu este singura carte a autorului; în anii 1969-1972 el a mai publicat cele două volume din **Întoarcerea din infern**; vol.I, subintitulat "Amintirile unui deţinut din închisorile României bolşevizate. Cruzimi, masacre, bestialităţi necunoscute", a apărut la Editura "Dacia" (Madrid), iar vol.II, subintitulat "Crima împotriva demnităţii omului", a apărut la Editura "Acţiunea românească" (New-York). Ar fi de mare interes ca şi aceste două volume să fie reeditate în ţară. Opera sa mai cuprinde şi titluri cu caracter preponderent beletristic, unele rămase doar în manuscris (schiţe, povestiri, nuvele, romane), despre care e surprinzător că prefaţatorul nici măcar nu face pomenire.

Un destin tragic a fost şi cel al regretatului Gheorghe Ursu ("Babu", cum îi spuneau cei apropiaţi), martir al luptei anticomuniste din perioada ceauşistă (cazul a fost larg mediatizat în presa ultimilor ani). Noua editură "All" din Bucureşti ni-l restituie ca poet, printr-un volumaş elegant, în care, pe lîngă versurile autorului (mai ales remarcabil sonetist), apar şi pagini dedicate acestuia de Ştefan Aug.Doinaş, Nina Cassian, Geo Bogza, Dan Deşliu sau Sorin Vieru. Este inclusă aici şi placheta de versuri publicată la Editura "Litera" în 1971, sub titlul **Mereu doi.**

Reamintim că autorul a fost executat de Securitate şi incinerat în toamna anului 1985. Noul volum poartă titlul semnificativ **Presentimente...**

Una dintre cărţile devenite clasice ale literaturii de detenţie este **Povestiri din Kolîma** a lui Varlam Şalamov (1907-1982), un mare scriitor anticomunist rus, născut la Vologda (în familia unui preot ortodox), arestat şi condamnat în mai multe rînduri, între 1929 şi 1951 (dar cu domiciliul forţat, chiar în Kolîma, pînă în 1953), pentru motive cum ar fi participarea la editarea clandestină a faimosului "testament" al lui Lenin ("Noi toţi ar trebui să ne spînzurăm cu o funie împuţită...") sau laudele aduse lui Ivan Bunin (laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1933). A fost publicist, poet, prozator.

Povestirile din Kolîma, scrise între 1954 şi 1973, au circulat în Samizdat în fosta U.R.S.S. (la Moscova prima culegere **tipărită** a apărut abia în 1989). În 1966, la New-York, apăruse o ediţie selectivă în limba engleză, urmată de alte ediţii occidentale. În 1978 şi 1982 au apărut, la Londra şi Paris, şi primele ediţii în limba rusă. Spre deosebire de Soljeniţîn, Şalamov n-a fost expulzat din Rusia, sfîrşindu-şi viaţa în mizerie, între un azil de bătrîni şi o clinică psihiatrică.

În acest an a apărut, în sfîrşit, şi o ediţie românească, tradusă şi adnotată de d-l Ioanichie Olteanu şi prefaţată ("Ultimul cerc al infernului") de d-l Ion Ianoşi, la Editura "Minerva" din Bucureşti (seria B.P.T.), ediţie căreia nu putem să nu-i remarcăm şi inspirata copertă (reproducerea **Clepsidrei** lui Piotr Belov, contemplată de Stalin, dar prin care, în loc de fire de nisip, se scurg cranii omeneşti).

Aşteptăm în continuare traducerea românească a operei monumentale a lui A.Soljeniţîn, **Arhipelagul Gulag**, promisă de cîţiva ani buni de Editura "Humanitas" (ocupată deocamdată cu afacerile "bibliofile"...).

O foarte corectă prezentare sintetică a **Inchiziţiei** este cea semnată de Guy şi Jean Testas (P.U.F., Paris, 1985), tradusă acum în româneşte (Ileana Cosgarea) şi apărută la Editura de Vest din Timişoara (despre care reamintim că nu are nici o legătură cu "Gazeta de Vest" din acelaşi oraş, editura d-lui Ov.Guleş numindu-se "Gordian" şi avînd o cu totul altă orientare). Este al şaselea titlu din interesanta colecţie "Iniţieri". Din păcate ediţia e plină de greşeli de culegere, unele foarte grave, ceea ce face textul pe alocuri obscur.

Cartea încearcă să spulbere prejudecăţile încetăţenite în conştiinţa modernă cu privire la Sfîntul Oficiu, fără a-i scuza anumite erori sau excese. "Se pare că vremea polemicilor a trecut. Fără îndoială că a fi pro sau contra Inchiziţiei este astăzi un lucru la fel de lipsit de sens ca şi să te faci partizanul druizilor celţi. Ceea ce trebuie să facem acum este să o studiem ca pe **un fenomen istoric** şi s-o plasăm într-un context corespunzător" (p.129).

O colecţie asemănătoare, "Ce ştim?" (preluată după "Que sais-je?", faimoasa colecţie a editurii pariziene "Presses Universitaires de France"), a fost iniţiată în acest an de Editura "Humanitas". După **Vechiul Testament** de Edmond Jacob, **Noul Testament** de Oscar Cullmann şi **Oboseala** de Jean Scherrer, a apărut de curînd micromonografia **Filozofiile Indiei** de Jean Filliozat (traducerea românească este semnată de d-l Sorin Mărculescu). Cartea, aparţinînd unui mare indianist, îşi propune să fie "o schiţă schematică a filozofiei din textele sanscrite", de la arhaicele **Vede**, **Brahmane** şi **Upanişade** pînă la operele marilor gramaticieni: Panini, Patanjali şi Bhartrhari. "Aşa cum sînt, cu bogăţia, cu erudiţia şi măiestria pe care le etalează, cu rezultatele grandioase, dacă nu şi adevărate, pe care le obţin adesea, filozofiile Indiei reprezintă, istoric vorbind, una dintre realizările majore ale spiritului omenesc" (p.139).

Sfîrşitul anului ne mai oferă două titluri în aceeaşi colecţie: Dominique Sourdel, **Islamul** şi Luc Benoist, **Semne, simboluri şi mituri.**

În curînd, la Editura "Puncte cardinale" din Sibiu, va apărea volumul **Portrete şi eseuri,** semnat de d-l Radu Enescu (domiciliat actualmente în Spania, la Madrid), pagini scrise de-a lungul vremii despre cîteva mari personalităţi şi opere culturale româneşti şi universale. Menţionăm că a început să funcţioneze, deocamdată în condiţii modeste, şi Libraria "Puncte cardinale" (Sibiu, Calea Dumbrăvii 109), profilată pe cărţi de interes creştin şi naţional.

Răzvan CODRESCU

"O, vino la noi, Căpitane..."

Anul acesta, în noaptea Sfîntului Andrei (29-30 noiembrie), s-au împlinit 55 de ani de la monstruosul asasinat din marginea Pădurii Tîncăbeşti, poruncit de Carol II şi regizat de Armand Călinescu, căruia i-au căzut victime Corneliu Z. Codreanu şi alţi treisprezece capi legionari aflaţi în detenţie. La iniţiativa şi pe spezele unui grup legionar (supravieţuitori ai Mişcării, dar şi mai tineri simpatizanţi), s-a aşezat în zona respectivă (şoseaua Bucureşti-Ploieşti, km. 31) o cruce comemorativă (sfînţită în ajun la Biserica Sf. Ilie Gorgani din Bucureşti, unde s-a oficiat şi un parastas pentru cei paisprezece martiri legionari).

Să tragem nădejde că aici, acasă, crucea de la Tîncăbeşti nu va fi supusă repetatelor profanări, aşa cum se întîmplă din păcate în Spania, la Majadahonda, cu monumentul ridicat spre cinstirea jertfei creştine a lui Ionel Moţa şi Vasile Marin... (S.A.)

DUHUL DEZBINĂRII

După o jumătate de veac de dictatură şi îndoctrinare comunistă, singurul grup compact, cu o orientare radical anticomunistă, care avea îndreptăţirea morală de a ţintui la Stâlpul Infamiei toate formele de comunism, atât pe cel de dinainte de Decembrie '89, cât şi pe cel "post-revoluţionar" care, în pofida travestiului său democratic, a dovedit în cei patru ani de existenţă că este la fel de dăunător fiinţei neamului românesc ca şi precursorul său, este grupul foştilor deţinuţi politici.

Asociaţia foştilor Deţinuţi Politici s-a născut ca *organizaţie pe deasupra partidelor politice*. Fiind vorba de victime ale regimului comunist, atitudinea anticomunistă era implicită, dar nu ca acţiune politică (în sensul apartenenţei de o anumită formaţiune politică), ci ca **instanţă morală**. Aceşti oameni respectabili, greu încercaţi de istorie şi slab răsplătiţi de viaţă, păreau să fie indestructibil uniţi prin trecutul de suferinţă, prin solidaritatea anticomunistă şi prin înţelepciunea presupusă a vârstei. Tineretul ar fi trebuit să-şi afle printre ei nu doar sfătuitori, ci şi modele de existenţă. Iar ţara întreagă ar fi trebuit să înveţe de la ei lecţia unităţii, într-o vreme a tuturor dezbinărilor...

Desigur că ar fi fost de dorit ca Asociaţia Deţinuţilor Politici să fie, în momentele grele prin care trece ţara, un detaşament unitar, care să combată comunismul în plin proces de restauraţie, nu din raţiuni politice de partid, care uneori pot greşi prin adoptarea unor atitudini concesive, ci din convingerea profundă că nu este îngăduită nici o formă de compromis cu comunismul.

Ce s-a ales din toate acestea în răstimpul care s-a scurs de la înfiinţarea Asociaţiei? O nouă deziluzie naţională...

Astăzi Asociaţia riscă să se dividă în două tabere antagonice, dezamăgindu-i pe cei tineri şi făcându-i să exulte pe vechii şi noii adversari comunişti. Ultimul front relativ unitar al conştiinţei româneşti stă să se prăbuşească sub privirile satisfăcute ale clicii de la Cotroceni. D-nii Iliescu şi Măgureanu nu-şi puteau dori mai mult.

În aparenţă ar fi vorba de un conflict intern, între membrii "*ţărănişti*" şi membrii "*legionari*". În esenţă este însă vorba de un conflict *moral*. De o parte se află cei refractari compromisurilor şi cumpărării conştiinţelor cu "*demnităţi*" şi "*funcţii*", iar de cealaltă parte, grupaţi în jurul d-lui Constantin Ticu Dumitrescu, oamenii cu principii labile, temători să nu-şi piardă cumva "*avantajele*" obţinute şi iliesciana "*linişte*" a bătrâneţelor.

Personajul fatidic de la originea frământărilor rămâne preşedintele Asociaţiei, d-l parlamentar Constantin Ticu Dumitrescu (de orientare "ţărănistă", dar, în ultimul timp, cu unele ciudate puseuri S.R.I.-ste).

Odată propulsat (prin A.F.D.P.R. şi P.N.Ţ pînă în Parlament, care, până la intrarea dumnealui, era unul al "*ruşinii naţionale*", d-l Ticu Dumitrescu a prins gustul şefiei "*democratice*" şi a ajuns să se creadă pe sine un om indispensabil.

Fără să-i contestăm d-lui C.T.Dumitrescu unele merite în funcţia de preşedinte al Asociaţiei, avem obligaţia să subliniem câteva fapte care pun sub semnul întrebării oportunitatea rămânerii sale, în continuare, în fruntea unui for, pe care l-am dori să fie unul moral, nu unul politic.

În primul rând, calitatea de preşedinte A.F.D.P.R. este incompatibilă cu funcţia de senator P.N.Ţ., deoarece greşelile politice săvârşite de partidul politic pe care d-l C.T.Dumitrescu îl reprezintă se răsfrâng inevitabil asupra Asociaţiei. În al doilea rând, teama de a nu fi reales preşedinte la Congresul din această toamnă l-a făcut să ia unele măsuri reprobabile. A contestat, fără să aibă dreptul, alegerile din unele filiale unde bănuieşte că nu este agreat şi a contramandat data şi locul congresului care urma să aibă loc, conform hotărârii Consiliului Director, în luna noiembrie la Sibiu, strămutându-l, din aceleaşi motive, la Bucureşti. Şi în sfârşit, în al treilea rând, faptul cel mai grav, a pornit o campanie după tipicul neocomunist, într-un deplin consens cu d-l Măgureanu, de demascare a "pericolului legionar".

În această stare de spirit, Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici riscă să se dezbine şi să-şi piardă orice autoritate morală. Să nădăjduim însă că măcar de acum înainte raţiunea va învinge, punând la locul cuvenit orgoliile şi ambiţiile deşarte.

PUNCTE CARDINALE

MARGINALII LA O ANIVERSARE CENUSIE...

Cele două mari adunări publice româneşti, de la Alba-Iulia şi Bucureşti, prilejuite de aniversarea a 75 de ani de la Marea Unire, au pus în evidenţă o dată în plus, dacă mai era nevoie, cronicizata sciziune politică şi morală a societăţii româneşti post-"revoluţionare": pe de o parte forţele *neocomuniste*, fidele *preşedintelui Iliescu*, iar pe de altă parte forţele *anticomuniste*, favorabile (mai mult sau mai puţin conjunctural) *Regelui Mihai I.*

Cîtă diferenţă totuşi între cele două adunări româneşti! La Alba-Iulia s-a ilustrat penibil *trecutul* comunist, cu festivismul constipat de tip ceauşist, pe care Televiziunea l-a mediatizat în direct, aducîndu-şi aminte de vremurile de altădată. La Bucureşti, în condiţii meteorologice mult mai nefavorabile, un număr cel puţin la fel de mare de participanţi au ilustrat, fără festivism demagogic şi populist, *viitorul* anticomunist, dorinţa sinceră şi responsabilă a unei reale primeniri civice şi politice a României contemporane.

O atitudine de pendulare (tipic evreiască) între cele două mari fronturi politice interne a înţeles să adopte d-l Petre Roman, absent de la Bucureşti, dar prezent doar ca "simplu cetăţean" la Alba-Iulia (unde a şi suferit un tratament mojicesc, împreună cu alţi cîţiva parlamentari democraţi, din partea slugăilor oţărîţi ai Puterii).

Nerealizarea "consensului" sau "reconcilierii" (ah, limba noastră de lemn!) e desigur un fapt negativ, dacă-l considerăm în absolut, dar e şi unul pozitiv, dacă-l considerăm în relativitatea momentului politic actual. "Consens" cu nostalgicii ordinii comuniste sau "reconciliere" între victime şi călăi nu se poate! Sau s-ar putea numai în cazul în care tabăra (neo)comunistă ar face dovada unei sincere "metanoia" (ceea ce nu este deocamdată cazul). D-l parlamentar Emil Tocaci a surprins de minune esenţa problemei: şi noi (opoziţia - n.n.)sîntem pentru reconciliere naţională, dar nu doar în *ocazii festive* (cum i-ar plăcea preşedintelui Iliescu)! Cert rămîne un lucru: că, la trei sferturi de veac de la Marea Unire, noi reprezentăm *o ruşine a istoriei naţionale* în comparaţie cu uriaşii noştri înaintaşi. Ba s-ar putea zice că încercăm *să parazităm pe gloria trecutului,* ascunzînd, ca pisica sub ţărînă, mizeria generalizată a prezentului. Tocmai de aceea sărbătoarea de la 1 Decembrie a rezultat atît de cenuşie...

Şi ar mai fi ceva, legat de starea noastră moral-religioasă. Întreaga ţară a putut urmări la televizor slujba oficiată la Catedrala ortodoxă din Alba-Iulia. E grav că ne-am pierdut respectul şi cuviinţa faţă de dinastia lui Ferdinand Întregitorul; dar încă mai grav şi de neiertat este că ne-am pierdut respectul şi cuviinţa faţă de Dumnezeu şi de Biserica Neamului. Lumea adunată în faţa Catedralei n-a manifestat nici măcar o minimă decenţă sau evlavie creştinească. Iar cei ce au ţinut "să dea tonul" acestei atitudini jalnice au fost înşişi *politicienii* naţiunii: aşezaţi chiar în spatele Patriarhului, preşedintele Iliescu a stat tot timpul cu căciula pe cap (descoperindu-se doar mai târziu, cu morgă demagogică, în faţa statuii lui Mihai Viteazul), iar d-l Adrian Năstase, deşi cu capul descoperit, s-a agitat şi a vociferat întruna, inclusiv în timpul citirii Sf.Evangheliei. În mulţimea din faţă, senatorul Adrian Păunescu, şi el ostentativ încăciulat, dădea interviuri presei sau făcea bancuri cu de-alde Grigore Vieru ori Virgil Măgureanu, gesticulînd şi hohotind mai abitir în momentele-cheie ale slujbei, cam cum fac golanii cînd se duc la biserică de Paşti şi de Crăciun...Cît despre semnul crucii, nici pomeneală! Preşedintele Iliescu a avut măcar inspiraţia (sau tactul politic) de a-şi ascunde plictiseala necuvioasă în spatele ierarhilor slujitori; Adrian Păunescu şi-a etalat însă, cît e de mare, nesimţirea proverbială în văzul întregii lumi, bătîndu-se pe umeri şi pe burtă cu stupizii săi "gravitoni". Aceasta să fie oare imaginea noului "românism"?! Dacă nu, atunci cînd ne vom trezi, fraţi români? Căci numai somnul nostru a putut zămisli astfel de monştri...

Răzvan CODRESCU

În atenţia cititorilor!

Reamintim cititorilor că începând cu luna ianuarie 1994 costul revistei va fi de 200 lei. Din cauza inflaţiei galopante, care face ca preţul hârtiei, al tiparului şi al taxelor poştale să crească de la o lună la alta, abonamentele în ţară vor fi făcute numai trimestrial. Costul unui abonament pentru trimestrul I 1994 este de 750 lei, sumă în care sunt incluse şi taxele poştale.

Pentru abonaţii din străinătate, condiţiile rămân neschimbate. Aceştia pot contracta abonamente anuale individuale la preţul de 30 $ sau 50 DM, sume în care se includ şi taxele de expediţie. Abonaţii care nu pot trimite costul abonamentului direct la redacţie, sunt rugaţi să vireze valoarea abonamentului la BANCA CREDITULUI ROMÂNESC - CREDIT BANK Sibiu (cu specificarea completă a denumirii băncii) în conturile 402007014716 (pentru $) şi 402007014710 (pentru DM). Îi rugăm pe cei doritori să se aboneze pentru anul 1994, să facă efortul de a trimite sumele corespunzătoare până la sfârşitul anului în curs, spre a ne ajuta să depăşim noul moment nefavorabil prin care trecem (mai ales din pricina dificultăţilor de procurare şi achitare a hârtiei, al cărei preţ a depăşit 1 milion de lei tona). **REDACŢIA**

Redacţia "Punctelor Cardinale" doreşte tuturor cititorilor revistei un Crăciun fericit şi toate cele de sufletească trebuinţă pe anul 1994!

LA MULŢI ANI!

Ilustraţia paginii de poezie este semnată de graficianul sibian. *Ştefan ORTH*

un ochi rîde, altul plînge ...

CAZUL PĂRINTELUI CALCIU

Revista sibiană "Transilvania", atât de meritoasă în multe privințe, înțelege să dea publicității (Nr.1-2,1993, pp.89-90) un fragment dintr-o scrisoare particulară a d-lui Paul Goma (expediată de la Paris, pe 10 iunie 1992) către d-na Maria-Cornelia Oros și Pr.Ioan I.Ică, redactori la revista menționată. Fragmentul respectiv se caracterizează, ca multe din paginile d-lui P.Goma, printr-un radicalism înveninat și printr-un exces de vulgaritate (confundată cu verva polemică), amândouă îndreptate împotriva Părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa (căruia, în același număr al revistei, continuă să i se publice cele "Șapte cuvinte către tineri", ce au precedat condamnarea sa din 1979). Scrisoarea, începând cu adresarea persiflantă "Dragi sibioți", se vrea o punere la punct a cazului "Sfântului Gheorghe" (Calciu - n.n.), căruia "sibioții" i-ar fi acordat o prea mare atenție și admirație în Nr.1-2, 1992, pp.21-22...

D-l P.Goma aduce în discuție, cu grosolănie de mahalagiu, o anumită "pată neagră" din trecutul celui pe care preferă să-l numească "Ghiță Calciu" (evocând însă și porecla "Bulgarul", pe care o consideră legitimă), "unul din ferocii torționari de la Pitești, timp de doi ani și jumătate"...

Problema este delicată și a fost pusă sau insinuată și cu alte ocazii, chiar dinspre actuala Putere. În acest context, socotim ca pe-o obligație morală să încercăm un început de lămurire dintr-un unghi de vedere **creștin**.

Este adevărat că actualul preot Gh.Calciu, care a făcut în total 21 de ani de închisoare sub comuniști (1949-1964, 1978-1984), a cedat teroarei de la Pitești și a ajuns, pentru o vreme, printre torționarii din tagma lui Țurcanu (pe la începutul anilor '50). Parte din faptele sale sunt prezentate și judecate cu asprime în cartea d-lui D.Bacu, **Pitești** (apărută în Occident, mai întâi în 1963, pe când cel incriminat se mai afla încă în închisoare, dar de-acum ca **unul dintre cei mai incomozi adversari ai comunismului**, lucru pe care autorul cărții avea să-l afle mult mai târziu).

Părintele Gh.Calciu nu și-a ascuns niciodată această "pată neagră" din tinerețea sa (reamintim că în 1949, când a fost arestat, fusese student medicinist; abia după eliberarea sa, în 1964, va face studii filologice și teologice, devenind preot și unul dintre cei mai iubiți profesori ai Seminarului Teologic Ortodox din București). Este semnificativ că, la o ediție ulterioară a cărții d-lui Bacu, în nici un fel cenzurată, Părintele Gh.Calciu a accptat să scrie prefața. Că din ridicola ediție românească postrevoluționară, rebotezată "La Buchenwald se murea mai ușor" (?!), s-au scos anumite pasaje, acesta este un act regretabil și total neinspirat, de care sunt răspunzători **editorii** din țară. Părintele Gh.Calciu n-a fost implicat în mutilarea textului, mai ales că nu este nicidecum omul care să se ascundă după deget.

Recunoașterea și asumarea "petei negre" de către fostul "piteștean" nu datează de azi-de ieri și nu se datorează deconspirării publice. Convertirea sa morală s-a petrecut încă din închisoare (începând cu atitudinea non-colaboraționistă din faimosul proces al torționarilor, la care d-l Goma se referă, dar încercând s-o bagatelizeze). În "Casimca" de la Jilava (un soi de cuib de exterminare) își va deschide venele ca să-l hrănească cu sângele său pe poetul Constantin (Costache) Oprișan (altă figură complexă, trecută prin "experimentul Pitești"), aflat pe atunci în agonia morții. La Aiud, comunicând prin Morse cu deținutul din celula alăturată (d-l Demostene Andronescu), îi spune: "Mă numesc Gheorghe Calciu. Ai să auzi despre mine lucruri îngrozitoare. Să știi că toate sunt adevărate"...

Toată viața acestui om de după tragicul episod piteștean a fost una de ***mărturisire***, de ***jertfă*** și de ***ispășire***. Figura prigonitorului devenit apostol este cunoscută creștinismului încă de la originile sale (cazul Sf.Apostol Pavel); mutatis mutandis, destinul Părintelui Gh.Calciu a fost unul paulinic. A înfruntat deopotrivă teroarea lui Gheorghiu-Dej și a lui Ceaușescu (care-l considera dușmanul său personal); a înfruntat deopotrivă minciuna și furia devastatoare a materialismului ateu, dar și lașitatea ierarhiei noastre bisericești (care l-a și caterisit pe atunci, la comanda Partidului, deși, prin predicile și epistolele sale, prin întreaga sa luptă și propovăduire, nu făcuse decât să apere Biserica și Neamul, într-o epocă de profund satanism, dând o pildă de îndrăzneală creștină fără egal în istoria românească a ultimei jumătăți de veac). Eliberat - datorită presiunilor internaționale - și silit să părăsească țara în 1985, și-a continuat lupta în exil, mijlocind pentru interesele românești la cele mai înalte foruri și personalități mondiale. Deși nu a scris mii de pagini, ca d-l Goma (care rămâne un spirit prin excelență "cantitativ"), Părintele Gh.Calciu reprezintă cea mai semnificativă figură a rezistenței creștine și naționale din vremea demenței ceaușiste.

D-l Goma e îngrijorat că legionarii, vezi Doamne, "se întreiartă între ei" (sic). Noi nu știm dacă vârsta i-a permis actualului preot să fi fost legionar propriu-zis; chestiunea n-are însă nicidecum importanța pe care se chinuie să i-o atribuie d-l Goma (care, în treacăt fie spus, găsește prilejul de a strecura și următoarea inepție: "Minerul român nu s-a născut neapărat în Valea Jiului, ci în Garda de Fier!"). Cazul Părintelui Calciu poate și trebuie să fie tratat pe planul mai larg al **creștinismului**, așa cum cazurile unor Eliade, Noica sau Cioran (aceștia în mod sigur legionari) pot și trebuie să fie tratate pe planul mai larg al **culturii** (unde simplul fapt de a fi fost sau de a nu fi fost legionar nu înseamnă nimic).

Căutând argumente (sau mai degrabă "noduri în papură"), dl. Goma invocă numele "dizidentului" Dorin Tudoran, la care Părintele Calciu s-ar fi raportat... necorespunzător. Noi nu vom discuta aici poziția de "străin de neam" a d-lui Tudoran, dar vom reaminti că **acesta** l-a atacat public, în presa din exil și din țară, pe Părintele Calciu, iar nu invers. Și a făcut-o tot cam în "limbajul vulgar" al d-lui Goma (se pare că sunt oameni cărora Occidentul le-a subțiat numai ideile, nu și limba...).

D-l Goma mai schițează un reproș tangențial și față de d-l D.Bacu, care n-ar avea dreptul la așa-zisa "întreiertare", deoarece "el n-a fost la Pitești". Dar nici d-l Goma n-a fost pe acolo, ceea ce nu l-a împiedicat să scrie **Patimile după Pitești** și să acuze astăzi fără menajamente. Adică cine n-a trecut prin Pitești n-are dreptul ***să ierte***; dar ***să acuze*** are dreptul?! Am auzit, de-a lungul timpului, numeroși oameni onești, cu ani grei de închisoare, spunând: "Noi n-avem dreptul moral să-i judecăm pe cei de la Pitești, căci dacă am fi ajuns acolo, nu se știe dacă am fi fost mai buni decât ei. Nouă, oricât de greu am pătimit, nu ne-a fost dat să trecem nici pe departe prin ce-au trecut ei". Desigur, d-l Goma nu face parte dintre acești oameni onești. Mult mai multă justețe a vădit d-l Virgil Ierunca (care numai de legionarism nu mai poate fi învinuit!) în **Fenomenul Pitești** (cea mai corectă prezentare a lucrurilor făcută de un ne-"piteștean").

Nimeni n-a ieșit **din Pitești** și viu și nepătat. Dar tot nimeni n-a mai reușit **după Pitești** o redresare morală precum cea a Părintelui Calciu. Acest slujitor al lui Hristos, cândva fiu risipitor, "pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat". D-l Goma, în schimb, pare a-și fi asumat cu suficiență rolul fratelui pizmuitor...

ȘEDINȚĂ P.C.R. LA PALATUL COTROCENI

Miercuri, 24 noiembrie 1993, cu o săptămînă înaintea aniversării de la 1 Decembrie, a avut loc la Cotroceni o adunare tovărășească, menită să dea expresie indignării comuniste față de perspectiva vizitei regale și față de Comunicatul Convenției Democratice prin care se anunța că Opoziția anticomunistă nu va participa la festivitățile de la Alba-Iulia, deturnate în scop propagandistic de actuala Putere.

Președintele Iliescu, care și-a putut debita în largul său grosolăniile antimonarhice (Regele ar fi "stafie a trecutului", factor de perturbare", "asemenea element"!), s-a aflat înconjurat de liderii partidelor-paravan ale fostului P.C.R.: P.D.S.R, P.S.M., P.R.M., P.U.N.R., și P.D.A.R (Adrian Năstase, Ilie Verdeț, Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor, Ioan Gavra, Victor Surdu). Ca să nu se spună că nu l-a chemat, dar și ca să fie sigur că nu va veni, președintele și-a trimis unul dintre consilieri "să-l invite" la dezbateri și pe d-l Corneliu Coposu doar cu o jumătate de oră înainte de "deschiderea" ședinței!... Lipsa d-lui Coposu i-a dat prilejul președintelui să-i pună în circă afirmații pe care liderul țărănist nu le-a făcut niciodată; vocația de a minți cu seninătate rămîne principala însușire politică a Primului Emanat...

Cel mai incisiv a fost totuși, și de data aceasta, "tribunul" Corneliu Vadim Tudor (de fapt gura, care vorbește fără el); pe lîngă insultele și calomniile la adresa Maiestății-Sale, a mai căutat să ne convingă că toți "oamenii mari" ai acestei țări ar fi fost, chipurile, republicani. Oare ce înțelege de-alde C.V.Tudor prin "oamenii mari" ai țării cînd pînă și elevii de gimnaziu știu bine că la noi elita politică și culturală a fost întotdeauna monarhistă (Kogălniceanu, Brătienii, Maiorescu, Eminescu, Iorga, Goga, Maniu și chiar Antonescu, ca să dăm doar cîteva exemple)?! Dar poate că Butimanul se gîndește la o reabilitare a Miței Baston...Ca să nu mai vorbim că în toată istoria sa (pe care toboșarii naționalismului comunist o invocă atîta) poporul român n-a cunoscut "binefacerile" republicane decît după bolșevizarea țării, adică tocmai atunci cînd "oamenii mari" ai României au fost azvîrliți prin închisori și lagăre de exterminare!

Pentru ca demagogia să le fie cît mai larg mediatizată, cotroceniștii au recurs la un tertip ieftin, dar eficient; apelînd la sluga lor nedezmințită, Televiziunea Română, ei au fost dați pe micile ecrane la ora cînd fuseseră anunțate rezumatele meciurilor din Liga Campionilor; în așteptarea acestora (transmise, în cele din urmă, mult mai tîrziu, după miezul nopții), oamenii au ținut televizoarele deschise și s-au putut îmbiba cu logoreea antimonarhistă, presărată cu obișnuitele ticuri marxist-leniniste.

Penibila întîlnire a fost pilduitoare din mai multe puncte de vedere. În primul rînd s-a vădit încă o dată "unitatea de monolit" a (neo)comuniștilor în jurul Partidului și Statului; P.C.R. n-a dispărut cîtuși de puțin, ocultîndu-se numai; ori de cîte ori "cauza" este primejduită, el își adună rîndurile cu promptitudine și continuă să se apere cu unghiile și cu dinții. Spaima față de Rege, luînd forme maladive, este de fapt spaima ilegimității față de legitimitate; (neo)comuniștii știu bine că abia reinstaurarea Monarhiei ar însemna adevăratul sfârșit al comunismului (și, implicit, al destinului public al indivizilor care-l reprezintă). Președintele Iliescu și tagma sa de impostori se tem nu atît de persoana (în fond destul de controversată) a Regelui Mihai I, cît de forța adevărului istoric. Tocmai împotriva acestui adevăr d-l Adrian Năstase - "Bombonel", cu o iresponsabilitate politică pendulînd între naivitate și abjecție, a crezut c-ar fi nimerit, în perspectivă, să se voteze în Parlament o lege (?!) care să-l vizeze doar pe Suveran, interzicîndu-i pentru 10 sau chiar 15 ani (mai bine să prisosească decît să nu fie!) intrarea în Țara Cucuvelei!

Cu această ocazie, puterea politică actuală și-a dat încă o dată arama pe față. După închiderea întîlnirii, ferestrele Palatului Cotroceni ar fi trebuit larg deschise, ca să iasă - vorba unui personaj de-al lui Duiliu Zamfirescu - "mirosul de mitocani"...

V.A.M.

EDITURA
"PUNCTE CARDINALE"
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-șef;
Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRIȘOR
Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU
Ioan NISTOR
secretar redacție
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr.109
telefon 092/422536

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company